II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS,

2. detsember 2009,

riigiabi C 39/08 (ex N 148/08) kohta, mida Rumeenia kavatseb anda äriühingule Ford Craiova koolituse korraldamiseks

(teatavaks tehtud numbri K(2009) 9350 all)

(Ainult rumeeniakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2010/357/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool osutatud sätetele ([1])

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 1. aprilli 2008. aasta kirjaga teavitas Rumeenia komisjoni 57 miljoni euro suurusest sihtotstarbelisest üksikkoolitusabist, mida ta kavatses anda Craiovas asuvale autotootjale Ford Romania SA.

(2) 10. septembri 2008. aasta kirjaga teavitas komisjon Rumeeniat otsusest algatada teatatud abi suhtes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikega 2 (nüüd ELTLi artikli 108 lõige 2) ([2]) ette nähtud menetlus ja kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi ([3]).

(3) Rumeenia esitas märkused 7. novembri 2008. aasta kirjaga. 18. ja 19. novembril 2008 kohtus komisjon Craiova tehases Rumeenia ametiasutuste ja Fordi esindajatega.

(4) 26. novembri 2008. aasta kirjas nõustus komisjon abisaaja taotlusega pikendada märkuste esitamise tähtaega. Ford esitas oma märkused 18. detsembri 2008. aasta kirjaga. Need märkused edastati Rumeeniale 9. märtsi 2009. aasta kirjaga.

(5) Komisjon palus 6. märtsi 2009. aasta ja 23. juuni 2009. aasta kirjaga lisateavet. Rumeenia ametiasutused vastasid vastavalt 2. aprillil 2009 ja 22. juulil 2009.

(6) Komisjon ei saanud muudelt huvitatud kolmandatelt isikutelt märkusi.

([1]) ELT C 270, 25.10.2008, lk 29.

([2]) Alates 1. detsembrist 2009 on EÜ asutamislepingu artiklist 87 saanud ELTLi artikkel 107 ja EÜ asutamislepingu artiklist 88 ELTLi artikkel 108. Kõnealused artiklipaarid on sisult identsed. Käesolevas otsuses tuleks viiteid ELTLi artiklitele 107 ja 108 käsitada vajaduse korral viidetena EÜ asutamislepingu artiklitele 87 ja 88.

([3]) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas*. Vt joonealune märkus 1.

2. PROJEKTI KIRJELDUS

Abisaaja

(7) Abisaaja on Ford Motor Company kontserni kuuluv äriühing Ford Romania SA, kes ostis 12. septembril 2007 Rumeenia erastamisagentuurilt AVAS varem äriühingutele SC Automobile Craiova SA ja SC Daewoo Automobile SA kuulunud Craiova autotehase ja äritegevuse (edaspidi „Ford Craiova").

(8) Komisjon leidis oma 27. veebruari 2008. aasta otsuses, et erastamisleping hõlmas ühisturuga kokkusobimatut abi ja andis korralduse 27 miljoni euro suuruse summa tagastamiseks ([4]). Summa maksti tagasi koos intressidega 27. juunil 2008.

(9) Ford ostis Craiova autotehase selleks, et hakata alates 2009. aastast tootma kaht uut tüüpi sõidukit (väikest multifunktsionaalset mudelit B-MAV ning kauba- ja/või reisijateveoks sobivat väikeveokit ISV) ja alates 2011. aastast vähese CO_2-heitega mootorite uut põlvkonda. Selle projekti elluviimiseks tuleb rajada kaks uut tootmisliini, mis nõuab hinnangute järgi 675 miljoni euro suurust koguinvesteeringut. Erastamislepingu kohaselt kohustus Ford säilitama olemasolevad 3 900 töökohta ja looma uusi, nii et töötajate koguarv ulatuks 2012. aasta lõpuks 9 000ni.

(10) Craiova tehas asub ebasoodsas piirkonnas, mis on ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt abikõlblik. Komisjon kiitis 30. aprilli 2008. aasta otsusega heaks Ford Craiovale regionaalabi andmise 143 miljoni euro suuruses summas, mis on abi maksimaalne osatähtsus sellise ulatusega suure investeerimisprojekti puhul piirkonnas, kus abi maksimaalne osatähtsus on 50 % abikõlblikest investeerimiskuludest ([5]).

Koolitusprojekt

(11) Teatatud abiga toetatakse mitmekülgset viieaastast koolitusprogrammi, mida Ford kavatseb pakkuda nii Craiova autotehase olemasolevatele (3 900) kui ka tulevastele töötajatele, st kuni 9 000 töötajale. Koolitusprogrammi hinnanguline kogumaksumus on 185,5 miljonit eurot, ([6]) millest 128,5 miljonit eurot eraldab Ford ja 57 miljonit eurot annab Rumeenia koolitusabina.

(12) Koolitusprogrammil on kahemõõtmeline struktuur.

(13) Vertikaalses mõõtmes koosneb programm mitmest tasandist. Esimene tasand hõlmab koolitust, mida nõuab ELi või Rumeenia õigus ja/või mis on vajalik tehase tõhusaks käitamiseks – seda võiks määratleda äriühinguspetsiifilise koolitusena. Kõnealune koolitustasand ei ole abikõlblik. Selle ligikaudu 29,7 miljoni euro suurused hinnangulised kulud kannab täies ulatuses Ford. Lisatasandid on: koolitus, mida abi puudumise korral pakutaks ainult osaliselt (kuni 40 % kogu kursuse sisust); koolitus, mida abi puudumise korral üldse ei pakutaks ning valitud töötajatele mõeldud koolitus.

(14) Horisontaalses mõõtmes hõlmab programm 269 kursust, mis on jagatud neljaks põhiliseks koolitusteemaks/koolitusplokiks:

— ohutus: 79 kursust, mille eesmärk on ohutuskultuuri kujundamine töökohal. Need kursused jagunevad neljaks peamiseks alateemaks: töökoha ohutuse põhitõed; masinate ja isikukaitsevahendite ohutu kasutamine; jalakäijate ohutus; ohtude kindlakstegemine ja vältimine. Iga kursus algab sissejuhatava osaga, millele järgneb põhjalik käitumiskoolitus. Selle koolitusteploki raames pakutavast 79 kursusest 61 on mõeldud nii töölistele kui ka juhtivatel kohtadel töötajatele, samal ajal kui 18 kursust on mõeldud üksnes viimase kategooria töötajatele.

Koolituskursusi, mida äriühing peab pakkuma äriühingusiseste ohutusstandardite järgimiseks ning ELi ja Rumeenia ohutusnormides sätestatud nõuete täitmiseks, ei peeta abikõlblikuks ([7]). Selle koolitusteploki abikõlblikud kulud on 17,57 miljonit eurot, mille korraldamiseks võib taotleda kuni 8,43 miljonit eurot abi;

([4]) Komisjoni 27. veebruari 2008. aasta otsus 2008/717/EÜ riigiabi C 46/07 (ex NN 59/07) kohta – Rumeenia Automobile Craiova (varem Daewoo România) erastamine (ELT L 239, 6.9.2008, lk 12). Komisjon leidis, et erastamishinda vähendati vastutasuks Fordi lubaduse eest säilitada olemasolevad töökohad (3 900) ja luua uusi töökohti, nii et nende koguarv oleks 2012. aasta lõpuks 9 000, ning saavutada 2012. aasta lõpuks tootmismaht 200 000 autot aastas. Komisjon andis korralduse 27 miljoni euro ehk puhasväärtuse ja ostuhinna vahe tagastamiseks. Rumeenia valitsus oli 7. novembril 2007 sõlminud erastamiskokkuleppe osana siduva kohustuste võtmise kinnituse, lubades anda Fordile seoses Craiova projektiga kokku 156 miljonit eurot regionaalabi ja 57 miljonit eurot koolitusabi.

([5]) Komisjoni 30. aprilli 2008. aasta otsus riigiabi N 767/07 kohta – Investeeringuteks ettenähtud regionaalabi Ford Craiovale (ELT C 238, 17.9.2008, lk 4).

([6]) Nagu abisaaja teatas 18. detsembril 2008.

([7]) Need on tootmistervishoidu ja -ohutust tutvustav koolitus; ohutu sektsiooni sisenemise koolitus; energiakontrolliks ja elektri väljalülitamiseks valmisolek; energiakontrolliks ja elektri väljalülitamiseks valmisolek tootmisüksuses; tervishoidu ja ohutust tutvustav koolitus kontoritöötajatele; tehast tutvustav koolitus külastajatele ja töövõtjatele; keskkonnahoidliku energia tegevuskava; MATS-süsteem ja ohtlike ainetega seotud andmehaldus; riskihindajate koolitus; tarastatud alasid ja ehitusplatse käsitlev tutvustav koolitus; tuleohu hindamine ja tuleohutus; õigusnormidega nõutav ohutusalane valmisolek (kord kahe aasta jooksul); ohutusalane valmisolek jalakäijate ohutuse tagamiseks (kord kahe aasta jooksul); tervishoidu ja ohutust tutvustav koolitus juhatajatele ning tervishoiu- ja ohutuskomiteele; esmaabikoolitus.

— põhioskused: 59 kursust, mille eesmärk on toetada töötajate isiklikku arengut, andes neile üldkasulikke oskusi. Kursused jagunevad järgmisteks alateemadeks: rumeenia keel võõrtöötajatele; juhtimisoskused ülevaatajatele/töödejuhatajatele; Outlooki kasutus ja infotehnoloogiaalased põhioskused; inglise keel kohalikele töötajatele; kirja- ja arvutusoskus; peamised juhtimisoskused kõigi tasandite töötajatele; põhjalik IT-koolitus; individuaalne süvakoolitus valitud eeskujulikele töötajatele. Täpsemalt on 14 kursust mõeldud nii töölistele kui ka juhtivatel kohtadel töötajatele, ([8]) samal ajal kui 45 kursust on mõeldud üksnes viimase kategooria töötajatele.

Abikõlbmatuks peetud kursuste hinnangulised kogukulud tasub täielikult Ford ([9]). Selle koolitusteploki abikõlblikud kulud on 93,13 miljonit eurot, mille korraldamiseks võib taotleda kuni 46,56 miljonit eurot abi. Täpsemalt on kirja- ja arvutusoskuse omandamise kursuste jaoks, mida pakutakse nii töölistele kui ka juhtivatel kohtadel töötajatele, eelarvesse kavandatud ligikaudu 22,5 miljonit eurot kummalegi;

— äri põhitõed: 73 kursust, mille eesmärk on viia töötajad kurssi Euroopa ja ülemaailmsete äritavadega. Osa selle koolitusteploki kursustest, täpsemalt 20, ([10]) on mõeldud nii töölistele kui ka juhtivatel kohtadel töötajatele (rühmajuhtidele, ülevaatajatele, spetsialistidele ja juhatajatele). Ülejäänud kursused on mõeldud ainult viimase kategooria töötajatele. Kolm selle koolitusteploki teemat, st Fordi IT-süsteemid, Fordi äriprotsessid ja Fordi sisekontrolliprotsessid hõlmavad kursusi, mis on vajalikud tehase tõhusaks toimimiseks ega ole seetõttu abikõlblikud. Ülejäänud on vabatahtlikud või täiendavad kursused, mille eesmärk on töötajate kogemuste ja oskuste täiendamine. Need lisakoolitusvaldkonnad hõlmavad selliseid üldteemasid nagu projektijuhtimisoskused; funktsionaalsed teadmised (inimressursid, ostmine, finantsküsimused); Six Sigma (kvaliteedi tõstmine); täiendav individuaalkoolitus valitud eeskujulikele töötajatele.

Selle koolitusteploki abikõlblikud kogukulud on hinnangute järgi umbes 8 miljonit eurot, millest 4 miljonit eurot eraldab Ford ja ülejäänud 4 miljonit eurot antakse abina. Sellesse koolitusteplokki kuuluvate äriühinguspetsiifiliste koolituskursuste kulud kannab täielikult äriühing ([11]);

— tööstusalased oskused: 58 kursust, mille eesmärk on anda üksteise koosmõjul tööstusalased oskused, mis ulatuvad kaugemale tööga toimetulemiseks vajalikust, ja võimaldada töötajatel tulla toime uute tehnoloogiate kasutamisega tootmiskeskkonnas üldiselt. Kaks neist kursustest – mootorite monteerimine ja tootmise modelleerimine – on äriühinguspetsiifilised ega ole seetõttu abikõlblikud. Ülejäänud kursused on täiendavad või vabatahtlikud, hõlmates mitmesuguseid teemasid, mis kuuluvad selliste laiade valdkondade alla nagu elektrotehnika ja mehaanika ning põhjalik hooldus. Enamik selle koolitusteploki kursusi on mõeldud nii töölistele kui ka juhtivatel kohtadel töötajatele ([12]).

Selle koolitusteploki abikõlblikud kogukulud on hinnanguliselt ligikaudu 39,1 miljonit eurot, millest umbes 18,9 miljonit eurot kannab Ford ja umbes 18,2 miljonit eurot võib taotleda abina.

(15) Koolitusprogrammi äriühinguspetsiifiline osa, mida rahastab täies ulatuses Ford, maksab hinnangute järgi 29,73 miljonit eurot ([13]). Abikõlblikuks tunnistatud täiendava koolituse abikõlblike kulude jaotus koolitusprogrammi plokkide vahel ja Fordi omaosalus on esitatud järgmises tabelis (miljonites eurodes).

([8]) Need on meeskondade roll eesmärkide seadmisel ja tegevuspõhimõtete järgimisel; pidev areng; operatsioonisüsteemiga MS Windows XP varustatud personaalarvuti tutvustus; programmi MS Excel põhitõed; programmi MS Word 2003 põhitõed; meeskonna moodustamise oskused; erinevuste väärtustamine, edu saavutamine – tööalane mitmekesisus ja väärikus; koolita koolitajat; tõhusad meeskonnakohtumised; kirjaoskus; ärimatemaatika; tulemuskaartide tutvustus; inglise keele õpe; tootespetsialisti juhtimiskoolitus.

([9]) Need on ülesandekaartide koolitus; tulemuskaartide tutvustus ning strateegiad, eesmärgid ja tulemuslikkuse põhinäitajad.

([10]) Tootmispõhimõtted, algpõhjuste analüüs (5 miksi); visuaalse näitlikustamise võtted; veakindlus; puuduste kindlakstegemine ja kõrvaldamine; pidev areng; kvaliteediülevaade; statistiline protsessikontroll; ärikäitumise põhimõtted; tootmissüsteemid jm.

([11]) Hõlmatud on järgmised äriühinguspetsiifilised kursused: protsessikontroll töökohal; dokumendihaldus ja dokumentide säilitamine; statistilise protsessikontrolli kasutamine Fordis; Fordi ärikäitumine; Fordi sisekontroll; Fordi tootmisjuhtimissüsteemid; Captura koolitus; juhtimisarvestus Fordis; finants- ja maksuarvestus Fordis; finantsanalüüsi protsessid Fordis; Fordi ostuprotsessid; inimressursside juhtimine Fordis; ostu- ja tellimissüsteemid; nõuete ja kinnituste kontroll; hanke- ja nõudesüsteemid ostjatele; tootmisega mitteseotud tellimuste Interneti-põhine töötlemine (SNOOPE); üldtellimuse valik.

([12]) V.a kaks meditsiinialast kursust, st elustamine ja esmaabi elektrišoki korral ning meditsiinialaste teadmiste täiendamine.

([13]) Nimiväärtus.

	Ohutus	Põhioskused	Äri põhitõed	Tööstusa-lased oskused	Kokku
Üldkoolituse abikõlblikud kulud	16,17	93,13	7,94	36,67	153,91
Erikoolituse abikõlblikud kulud	1,49	—	0,16	0,24	1,89
Üldkoolitusabi	8,08	46,56	3,97	18,33	76,94
Erikoolitusabi	0,37	—	0,03	0,06	0,46
Abi kokku	8,45	46,56	4,00	18,39	77,44
Fordi osalus	9,2	46,56	4,08	18,50	78,39

Abi kogusumma ja Fordi osalus on esitatud nimiväärtuses. Rumeenia ja Ford rõhutavad, et äriühing otsustas piirduda 57 miljoni euro suuruse abi kogusummaga. Äriühing katab ise programmist tuleneva abi kogusumma ja taotletud 57 miljoni euro suuruse summa vahe, nii et ta omaosalus suureneb 98,8 miljoni euroni.

(16) Programmi äriühinguspetsiifilise ehk abikõlbmatu osa raames pakutakse viie aasta jooksul kokku umbes 200 000 koolituspäeva ja programmi abikõlbliku osa raames kokku ligikaudu 800 000 koolituspäeva. Järelikult peaks kõik 9 000 töötajat saama viie aasta jooksul kokku umbes 111 päeva koolitust. Rumeenia ja Ford esitasid tõendeid, et enamik (kuni 90 %) programmis osalevatest koolitajatest värvatakse äriühinguvälistest spetsialiseerunud koolituskeskustest ja et suur osa koolituskursustest korraldatakse väljaspool tehast (vt sellega seoses ka allpool põhjendus 18, kus on esitatud nii koolitatavate kui ka koolitajate sõidukulud).

(17) Koolitusprogrammi kulude prognoosimisel võeti aluseks sarnased kulud, mida Ford kandis oma Dagenhami (Ühendkuningriik) tehases korraldatud koolituskursuste eest, ja neid kohandati vastavalt Rumeenia kulutasemetele, lähtudes esialgsetest hinnangutest (2008. aasta andmeid kohandati järgmiste aastate hinnanguliste inflatsioonimääradega). Tulemuseks saadi järgmised hinnangulised kulud (mis ei sisalda koolitajate töötasu) koolituspäeva ja koolitatava kohta.

Abikõlblike kulude liigid	Üldkoolitus	Erikoolitus
Juhendamine ja nõustamine	[…] (*) eurot	[…] eurot
Koolitajate tasu (2 päeva)	[…] eurot	[…] eurot
Koolitajate sõidukulud	[…] eurot	[…] eurot
Koolitatavate sõidukulud	[…] eurot	[…] eurot
Vahendite ja seadmete kulum	[…] eurot	[…] eurot
Koolitusruumide üür/kulum	[…] eurot	[…] eurot
Koolitusmaterjalid	[…] eurot	[…] eurot
Kokku	181,00 eurot	265,00 eurot

(*) Konfidentsiaalne informatsioon.

(18) Selle 9 000 töötajat hõlmava ja neli aastat kestva programmi väidetavad abikõlblikud kulud on esitatud järgmises tabelis (nimiväärtuses, miljonites eurodes).

	Üldkoolitusabi	Erikoolitusabi	Kokku
Koolitajate kulud	[45–50]	[0,5–1,0]	[45–50]
Koolitajate sõidukulud	[10–15]	[0–0,5]	[10–15]
Koolitatavate sõidukulud	[0–5]	[0–0,5]	[-0–5]
Muud kulud vastavalt artikli 4 lõike 7 punktile c	[10–15]	[0–0,5]	[10–15]
Kulum	[0–5]	[0–0,5]	[0–5]
Koolitusruumid	[5–10]	[0–0,5]	[5–10]
Juhendamine ja nõustamine	[25–30]	[0–0,5]	[25–30]
Ettevõttesiseste koolitajate kulud	[0–5]	[0–0,5]	[0–5]
Koolitatavate töötasu hüvitised	[40–45]	[0–0,5]	[40–45]
Abikõlblikud kulud, v.a töötasu hüvitised	[110–115]	[1–2]	[115–120]
Abi ülemmäär	76,96	0,47	77,44
Fordi osalus	76,96	1,42	78,39

Abi

(19) Abi seisneb 57 miljoni euro suuruse otsetoetuse andmises Ford Craiovale viie aasta jooksul. Abi on kavandatud anda koolitusprojekti jaoks, mille hinnanguline kogumaksumus on 185,5 miljonit eurot (nimiväärtus), millest 155,8 miljonit eurot on kõlblik saama koolitusabi. Enamik abikõlblikest kuludest, s.o 153,93 miljonit eurot, on seotud üldkoolitusega. Vaid 1,88 miljonit eurot abikõlblikest kuludest on seotud erikoolitusega. Rumeenia kohaldas selle projekti raames rakendatavate üldkoolitusmeetmete puhul 50 % suurust abi osatähtsust ja erikoolitusmeetmete puhul 25 % suurust abi osatähtsust. Sellest tulenevalt võiks projekt saada 76,96 miljonit eurot üldkoolitusabi ja 0,47 miljonit eurot erikoolitusabi – kokku 77,44 miljonit eurot abi. Abisaaja otsustas siiski piirduda 57 miljoni euro suuruse riigi toetusega (vt ka põhjendus 15 eespool).

(20) Rumeenia väidab, et kuna viis aastat kestva programmi kulusid on ebareaalne koolituskursuste kaupa täpselt ette näha, tuleb abisaajale anda võimalus abi eri abikõlblike kulude vahel paindlikult ümber jaotada, juhul kui tegelikult kantud kulud erinevad hinnangulistest standardkuludest. Selline paindlikkus võimaldaks abisaajal koolitusprogrammi jooksvalt optimeerida, samal ajal kui koolituse ulatus ning abi kogumaht ja osatähtsused jääksid siiski samaks.

(21) Rumeenia tegi oma 2009. aasta juuli kirjas ka ettepaneku maksta abi abisaajale ette viimasega sõlmitud kokkuleppes kindlaksmääratud intervallidega (nt kord kvartalis) ja standardkulude põhjal. Seejärel peaksid abisaaja siseaudiitorid auditeerima iga finantsaasta tegelikke kulusid ja abimakseid tuleks igal aastal kohandada kohaldatavate abi ülemmääradega. Abi maksmise eeskirjad ja tingimused tuleks sätestada konkreetses Rumeenia õigusaktis.

3. OTSUS ALGATADA AMETLIK UURIMISMENETLUS EÜ ARTIKLI 82 LÕIKE 2 ALUSEL

(22) 10. septembri 2008. aasta otsuses ametliku uurimise algatamise kohta avaldas komisjon kahtlust järgmiste aspektide suhtes: abi õigustatus, abi ergutav mõju/vajalikkus, regionaal- ja koolitusabi kumuleerumine ning nn Deggendorfi põhimõtte järgimine (kõiki neid aspekte on käsitletud allpool).

Ergutav mõju/vajalikkus

(23) Komisjonil tekkisid eelkõige järgmised küsimused: i) kas Ford peaks igal juhul korraldama osa abikõlblikuks tunnistatud koolitusest vähemalt olemasolevatele töötajatele, et tehast saaks käitada tipptasemel tootmistehnoloogiat kasutades, ja ii) kas äriühing ei ole tegelikult kohustatud osa ohutusalase koolituste ploki kursustest korraldama ELi ja/või Rumeenia ohutuseeskirjadest tulenevalt. Kui see on nii, siis ei oleks abi ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt siseturuga kokkusobiv, sest sellega toetataks koolitust, mida oleks nii või teisiti korraldatud ja järelikult see ei soodustaks teatud majandustegevuse arengut.

Õigustatus

(24) Komisjon pidas küsitavaks, kas osa tulevastele töötajatele mõeldud koolitusest oli õigustatud, sest Fordil oli võimalus võtta tööle uued kvalifitseeritud töötajad.

Kumuleerumine/tajutav piirkondlik mahajäämus

(25) Menetluse algatamise otsuses tõstatati küsimus, kas osa kavandatud koolitusest ei kasutataks tegelikult selleks, et leevendada olemasoleva tööjõu puudulikest oskustest tulenevat tajutavat piirkondlikku mahajäämust, mis juba korvati äriühingule 2008. aastal antud investeeringuteks ettenähtud regionaalabiga ([14]).

Deggendorfi põhimõte

(26) Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ([15]) ei saa uut abi anda enne, kui varem antud kokkusobimatu abi on täielikult tagastatud. Rumeenia ametiasutused ei olnud ametliku uurimise algatamise kuupäevaks tõendanud, et Craiova tehase erastamisega seoses antud abi, mille komisjon tunnistas 27. veebruaril 2008 ([16]) EÜ asutamislepinguga (nüüd ELTL) kokkusobimatuks, on täielikult tagastatud.

4. RUMEENIA MÄRKUSED

(27) Pärast uurimismenetluse algatamist esitas Rumeenia märkused, mis käsitlesid i) abi EÜ asutamislepinguga kokkusobivuse hindamise õiguslikku alust; ii) abi ergutavat mõju ning iii) nn Deggendorfi põhimõtte järgimist.

Hindamise õiguslik alus

(28) Rumeenia väidab, et õiguskindluse põhimõtte kohaselt tuleb abi hinnata sellest teatamise ajal (2008. aasta aprill) kehtinud kriteeriumide kohaselt. Sel ajal kehtis veel komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 68/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist koolitusabi suhtes, ([17]). ning üldine grupierandi määrus ([18]) avaldati 9. augustil 2008 ja see jõustus kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist.

(29) Rumeenia leiab, et üldises grupierandi määruses sätestatud hindamiskriteeriumid erinevad osaliselt määruses (EÜ) nr 68/2001 sätestatud kriteeriumidest. Ta rõhutab ka, et oli teatamisel arvestanud määrusest (EÜ) nr 68/2001 tulenevaid abi maksimaalseid osatähtsusi, mis on 50 % üldabi ja 25 % eriabi puhul, samal ajal kui üldine grupierandi määrus lubab üldkoolituse puhul 60 % ja erikoolituse puhul 25 % suurust abi osatähtsust.

(30) Rumeenia on ka seisukohal, et alates oma otsustest Ford Genk'ile ([19]) ja Antwerpenis asuvale General Motors Belgium'ile antava riigiabi kohta ([20]) asus komisjon hindama koolitusabi jäigalt ergutava mõju kriteeriumi alusel, mis ei ole kooskõlas komisjoni üldise lähenemisviisiga koolitusabile ega Lissaboni tegevuskava eesmärkidega.

([14]) Vt joonealune märkus 4.

([15]) Liidetud kohtuasjad T-244/93 ja T-486/93: TWD *vs.* komisjon (EKL 1997, II–2265) ja kohtuasi C-355/95 P: TWD *vs.* komisjon (EKL 1997, I–2549).

([16]) Vt joonealune märkus 4.

([17]) EÜT L 10, 13.1.2001, lk 20.

([18]) Komisjoni 6. augusti 2008. aasta määrus (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus) (ELT L 214, 9.8.2008, lk 3).

([19]) Komisjoni 4. juuli 2006. aasta otsus 2006/938/EÜ riigiabi kohta, mida Belgia kavatseb anda Ford Genk'ile nr C 40/2005 (ex N 331/2005) (ELT L 366, 21.12.2006, lk 32).

([20]) Komisjoni 4. aprilli 2007. aasta otsus 2007/612/EÜ seoses riigiabiga C 14/06, mida Belgia kavatseb anda Antwerpenis asuvale General Motors Belgiumile (ELT L 243, 18.9.2007, lk 71).

Ergutav mõju

(31) Vajalikkus. Rumeenia väidab sisuliselt, et abi puudumise korral pakuks äriühing väiksema ulatusega koolitusprogrammi, võimaldades oma töötajatele üksnes tehase käitamiseks vajalikku koolitust (mis moodustab ligikaudu 17 % kavandatud programmist ja mille kulud kannab täielikult äriühing) ja palju vähem täiendavat koolitust.

(32) Väidetakse, et Ford saaks Craiova tehast käitada ilma abikõlblikku täiendavat koolitust pakkumata, sest olemasolevatel töötajatel on autotootmise kogemused ja tehases kasutusele võetav uus tehnoloogia võimaldab töö käigus õppimist, mis leidis kinnitust teistes Fordi tehastes, kus sellist täiendavat koolitust tõepoolest ei pakutud.

(33) Rumeenia esitab koolitusteplokkide kaupa ka põhjalikke selgitusi selle kohta, millised on tehase käitamiseks vajalikud koolituskursused (mida rahastab täies ulatuses äriühing) ja millised on täiendavad kursused (kasulikud, kuid mitte hädavajalikud).

(34) Ohutus: enamikku nelja kavandatud alateema (töökoha ohutuse põhikoolitus, masinate ja isikukaitsevahendite ohutu kasutamine, jalakäijate ohutus ning ohtude kindlakstegemine ja vältimine) raames pakutavatest kursustest peetakse vajalikuks tööohutusealase kultuuri edasiandmiseks. Osa neist kursustest korraldatakse ELi ja Rumeenia ohutuseeskirjades sätestatud kohustuste täitmiseks ja osa on mõeldud Fordi tehase siseste ohutusnõuete järgimiseks. Viimastega seoses selgitab Rumeenia, et Ford kohaldab õigusest tulenevatest miinimumnõuetest rangemaid ohutusnõudeid. Igatahes ei peeta abikõlblikuks ei õigusega nõutavaid ohutusalaseid kursusi ega äriühingusisestele ohutuspõhimõtetele vastavaid kursusi. Nende kulud kannab täielikult äriühing. Täiendav ohutuskoolitus, mille jaoks taotletakse 3,2 miljonit eurot abi, seisneb individuaalses juhendamises, et tõsta teadlikkust ja muuta käitumist, ning individuaalses koolitamises valitud eeskujulikele töötajatele. Seda laadi põhjalikud koolitused on töötajatele kasulikud, kuid ei ole äriühingu jaoks hädavajalikud.

(35) Põhioskused: selle koolitusteploki eesmärk on toetada inimeste isiklikku arengut ja see on väga vähe seotud tegeliku tööga. Suur osa selle koolitusteploki raames korraldatavatest koolituskursustest on seotud üldiste IT-oskuste edasiandmise, inglise keele õppe ning kirja- ja arvutusoskuse edasiandmisega jne. Näiteks kirja- ja arvutusoskusalane koolituskursus on mõeldud nende lünkade täitmiseks, mis avastati kogu maailma tööstussektorites töötavate täiskasvanute teadmistes, olenemata nende haridustasemest. Kirja- ja arvutusoskuse koolitamine ei ole töö tegemiseks vajalik, kuna tehases kasutatav tehnoloogia toetub Visual Factory süsteemidele, mis annavad tööjuhiseid lihtsustatud visuaalsel kujul. Kirja- ja arvutusoskusealase koolituse eesmärk on parandada töötajate oskust ideid/kontseptsioone sõnastada ja ladusalt edastada ning ümbritsevas keskkonnas toimivaid muutusi kvantitatiivselt tõlgendada. Samamoodi sisaldab kõnealune koolitusteplokk kursusi, mille eesmärk on anda kõigi tasandite töötajatele peamised juhtimisoskused. Rumeenia väidab, et sellised oskused on kasulikud kõikidele töötajatele, olenemata nende haridustasemest. Seda laadi koolitus toob kasu peamiselt töötajatele endile, parandab nende elukvaliteeti ning avaldab positiivset kõrvalmõju piirkonnale ja ühiskonnale tervikuna.

(36) Äri põhitõed: selle koolitusteploki laiem eesmärk on anda üldisi juhtimisalaseid ja funktsionaalseid süvateadmisi. Kolm koolitusvaldkonda (Fordi IT-süsteemid, Fordi äriprotsessid, Fordi sisekontrolliprotsessid) annavad edasi äriühinguspetsiifilisi juhtimisoskusi ja nende kulud kannab täielikult äriühing. Täiendav koolitus annab suures osas teistesse äriühingutesse või tööstussektoritesse ülekantavaid oskusi üldistel teemadel, nagu projektijuhtimine, inimressursid, ostmine, finantsküsimused ja Six Sigma (paljudes tööstussektorites kasutatav meetod vigade vähendamiseks korduvates protsessides), ning hõlmab eeskujulikele töötajatele mõeldud individuaalset koolitust, mis toob kahtlemata kasu ka äriühingule, sest see parandab töökeskkonda, aidates vähendada hierarhilisust, kuid on eelkõige kasuks koolitatavatele endile ja parandab nende tööalast konkurentsivõimet. Selle koolitusteploki korraldamiseks taotletakse kuni 4,33 miljonit eurot abi.

(37) Tööstusalased oskused: see koolitusteplokk hõlmab jällegi koolitust, mis läheb kaugemale tööks vajalikust. Kursusi, mis on vajalikud tavaliste tootmisülesannete täitmiseks, nt käivitamine, hooldus ja töö kahvellaaduriga, robootika ja automatiseerimine, rahastab täielikult äriühing. Täiendavat koolitust pakutakse kahes üldises valdkonnas: elektrotehniliste ja mehhaanikaoskuste arendamine (mis parandab töötajate tööalast konkurentsivõimet, kuid ei ole töö tegemiseks vajalik) ning ulatuslikum (põhjalik) hooldus, automatiseerimine ja robootika. Töötajad õpivad mõlemal juhul kasutama mitmesuguseid kõrgtehnoloogilisi masinaid, mis ei ole nende töös asjakohased. See koolitusteplokk on tunnistatud abikõlblikuks kuni 18,9 miljoni euro ulatuses.

(38) Rumeenia arvates tuleb kavandatud abi ergutavat mõju hinnata koolitusprogrammi kui terviku, mitte iga koolitusteema või üksikkursuse kaupa. Koolitusteemade ja/või kursuste hindamine eraldi, üldisest kontekstist väljarebituna, moonutab tõenäoliselt tulemusi. Eraldi hindamisel ei võetaks arvesse koolitusprogrammi kui terviku lisandväärtust, mis on suurem kui konkreetsete teemade alastest koolituskursustest saadava kasu summa.

(39) Õigustatus. Seoses uutele töötajatele koolituse võimaldamise õigustatusega hoiab Rumeenia äriühingu (vaieldamatu) suutlikkuse võtta tööle uusi kvalifitseeritud töötajaid lahus küsimusest, kas täiendav koolitus on nende puhul õigustatud. Täiendav koolitus annab edasi üldoskusi, mis ei ole töö tegemiseks vajalikud, ning on seetõttu õigustatud ja kasulik kõigi töötajate jaoks, olenemata nende haridusest.

(40) Tajutav piirkondlik mahajäämus. Seoses küsimusega, kas kavandatud koolitusabi leevendab puudulikest oskustest tulenevat tajutavat piirkondlikku mahajäämust, mis korvati juba regionaalabiga, väidab Rumeenia, et investeeringuteks ettenähtud regionaalabil ja koolitusabi meetmetel on eri eesmärgid (neid kasutatakse seega eri probleemide lahendamiseks) ja erinevad abikõlblikud kulud. Investeeringuteks ettenähtud regionaalabi eesmärk on toetada investeeringuid ELi ebasoodsamates piirkondades, samal ajal kui koolitusabi eesmärk on korvata koolituse alainvesteerimist, mis on kogu ELis levinud nähtus. Peale selle jaguneb regionaalabist saadav kasu koolitusabist saadava kasuga võrreldes vastupidiselt: esimene toob kasu peamiselt investorile, viimane eelkõige töötajatele.

(41) Rumeenia rõhutab ka, et puudulikest kohalikest oskustest tulenev tajutav piirkondlik mahajäämus ei kuulu ELi vähemsoodsamate piirkondade valimise kriteeriumide hulka – nendeks kriteeriumideks on SKP inimese kohta, töötuse määr, rahvastiku tihedus jne. Peale selle on komisjon minevikus koolitusabi heaks kiitnud muu hulgas selle põhjal, et see aitaks üle saada kohalike töötajate madalast kvalifikatsioonist tingitud ebasoodsast konkurentsiolukorrast (Webasto, [21] Vauxhall Motors) [22].

(42) Pealegi oleks mõtteviis, mille kohaselt ei tohi investeeringuteks ettenähtud regionaalabi saanud projektid saada koolitusabi, ebaõiglane Euroopa Liidu ebasoodsamate piirkondade suhtes, võttes neilt võimaluse toetada koolitusprojekte.

Deggendorfi põhimõte

(43) Rumeenia esitas dokumendid, mis tõendavad, et Ford Motor Company maksis 27 miljonit euro suuruse siseturuga kokkusobimatu erastamisabi [23] koos intressidega tagasi 27. juunil 2008. Sellest tulenevalt leiab Rumeenia, et teatatud abi on nn Deggendorfi põhimõttega kooskõlas.

5. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

(44) Ford esitas 18. detsembril 2008 märkused, mis toetasid Rumeenia esitatud fakte ja väiteid ning sisaldasid lisaks väiteid kavandatud abi ergutava mõju kohta.

Märkimisväärne omaosalus

(45) Ford rõhutab, et olulist osa kõnealusest ulatuslikust koolitusprogrammist rahastatakse omavahenditest – kuni 128,5 miljonit eurot projekti 185,5 miljonit euro suurusest hinnangulisest kogumaksumusest. Peale selle ei ole koolitust, mis on õigusega nõutav ja/või tehase käitamiseks vajalik, tunnistatud abikõlblikuks ja seda rahastab täies ulatuses äriühing. Koolituse äriühinguspetsiifilist osa, mille hinnanguline maksumus on ligikaudu 29,7 miljonit eurot, hakati olemasolevatele töötajatele tõepoolest pakkuma juba 2009. aastal.

Abi vähene moonutav mõju

(46) Seoses abi võimaliku moonutava mõjuga rõhutab Ford, et programm koosneb valdavalt üldkoolitusest, millest saavad kasu peamiselt töötajad ja millest äriühing saab vaid kaudset kasu. Järelikult saab koolitusabil olla üksnes sekundaarne ja kaudne moonutav mõju. Ford leiab, et seetõttu ei ole üldkoolitusega seoses asjakohane kaaluda abi mõju asjaomaste turgude struktuurile ning sektori ja tööstusharu näitajatele, kuna prognoositav toodang ja tehniline võimsus ei muutu. Erikoolitus võib seevastu äriühingu tootlikkust otseselt tõsta ja seega mõjutada tema turupositsiooni. Erikoolitus moodustab kavandatud täiendavast koolitusest siiski vaid väikse osa.

[21] Komisjoni otsus riigiabi N 653/2005 kohta – koolitusabi äriühingule Webasto Portugal (ELT C 306, 15.12.2006, lk 14).

[22] Komisjoni otsus riigiabi C 23/2007 kohta – koolitusabi äriühingule Vauxhall, Ellesmere Port (ELT C 243, 17.10.2007, lk 4).

[23] Vt joonealune märkus 4.

Koolituse vajalikkus

(47) Seoses küsimusega, kas osa abikõlblikuna teatatud koolitusest oleks pakutud igal juhul, et tagada äriühingusiseste ohutusnõuete järgimine, rõhutab Ford, et selline mõtteviis tooks kaasa normide madaldamise: kui koolitusabi võivad saada üksnes leebemate ohutusnõuetega äriühingud, hoiaks see lõppkokkuvõttes äriühinguid ohutusnõudeid karmistamast. Sellest tulenevalt tõstatab Ford küsimuse, kas kavandatavat koolitusabi, mida tuleks abisaajale igal juhul anda, ei tuleks kindlaks määrata mitte äriühingusiseste normide, vaid kõigi asjaomase sektori äriühingute suhtes kohaldatavate objektiivsete kriteeriumide põhjal. Pealegi saab Fordist selle investeerimisprojektiga 2012. aastaks Rumeenia tööstussektori suurim tööandja. Sellised investeeringud on majanduses teenäitajaks ja Rumeenia valitsus toetab Fordi kava seada Craiova tehas teistele tööandjatele ja uutele investoritele eeskujuks.

(48) Ford rõhutab ka, et abikõlblikuks tunnistatud täiendav koolitus ei ole üldiselt tehase käitamiseks vajalik, kuna Fordi kontsernis kohaldatakse praegu timmitud tootmise süsteemi. Autotootjad on läinud aja jooksul masstootmiselt üle timmitud tootmisele ja see areng tähendab peamiselt käitumise muutust, sest organisatsiooni kõigi tasandite volitusi on laiendatud. Selle käitumismuutuse saavutamiseks piisaks koolitusprogrammi abikõlbmatust osast.

Tajutav piirkondlik mahajäämus

(49) Ford toetab vastuargumente, mille Rumeenia esitas investeeringuteks ettenähtud regionaalabi ja koolitusabi võimaliku kattumise kohta seoses puudulikest oskustest tuleneva tajutava piirkondliku mahajäämusega, ning leiab samuti, et kavandatud koolitusabimeetme positiivsete välismõjude olemasolu hindamisel tuleks arvesse võtta piirkonnas valitsevat oskuste ja hariduse taset.

Võrdlus

(50) Ford esitab oma Peterburi tehases pakutud koolitusprogrammi ja Craiova tehases rakendada kavandatud koolitusprogrammi võrdluse. Võrdluse eesmärk on näidata, et Fordi tehast saab tõhusalt käitada Craiova tehases rakendada kavandatud koolitusprogrammist vähem ambitsioonikama koolitusprogrammi abil ja et Craiova tehases pakutava täiendava koolituse jaoks antav abi on seega ergutava mõjuga.

(51) Ford leiab, et kahe koolitusprojekti võrdlus on asjakohane järgmistel põhjustel:

— tootmine: Peterburis võttis Ford üle tehase, mis tootis enne suuri mootoreid laevaehituse ja kaitsetööstuse jaoks, samal ajal kui Craiova tehas tootis varem autosid. Peterburi tehases toodab Ford üksnes sõidukeid (alates 2002. aastast mudeli Ford Focus II variante ja 2009. aastast mudelit Ford Mondeo), samal ajal kui Craiovas hakkab ta tootma nii sõidukeid kui ka mootoreid. Peterburi tehases ei ole stantsimistsehhi, kuid Craiova tehases on. Vaatamata neile erinevustele leiab Ford, et Craiova ja Peterburi tehase algtingimused on võrreldavad, sest mõlemad tehased omandati uute autotootmisliinide kasutuselevõtmiseks. Mõlemas tehases kasutatakse sama Fordi tootmissüsteemi ja tootmisetapid on võrreldavad, sealhulgas töötajatelt nõutavate oskuste taseme poolest;

— töötajad: Peterburis ei võtnud Ford üle olemasolevaid töötajaid. Uued töötajad olid keskmiselt nooremad, kõrgema kvalifikatsiooniga ja väiksemate kogemustega kui olemasolevad Craiova tehase töötajad. Vaatamata neile erinevustele leiab Ford, et kahe tehase töötajad olid alguses võrreldavad. Mõlemad olid harjunud mitteturumajandusliku süsteemi töötingimustega ja see algtingimus kajastus näiteks lääneriikide tehastest erinevas ohutuskultuuris ning vähestes juhtimis- ja töökogemustes (olenemata haridustasemest) hargmaises ettevõttes.

(52) Peterburi tehases pakutud koolitusprogrammi struktuur sarnanes Craiova tehases rakendada kavandatud koolitusprogrammi omaga. Kuid Peterburi tehases pakkus Ford üksnes minimaalselt vajalikku koolitust ning juhtivatel kohtadel töötajad said töölistest rohkem koolitust. 2002. aastal alustati tootmist, pakkudes koolitust, mille puhul piirduti Fordi kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmiseks minimaalselt vajalikuga.

(53) Ford imiteeris Peterburi koolitusprogrammi kohaldamist Craiova tehase 9 000 töötaja suhtes. Ta jõudis järeldusele, et Peterburi tehases rakendatud koolitusprogrammi tüüpi koolitusprogramm moodustaks vaid umbes 26 % Craiova tehases pakkuda kavandatud koolitusest. Täpsemalt pakuks see programm üksnes 57 % ohutusalasest, 2 % põhioskustealasest, 30 % ärioskustealasest ja 47 % töötusalaste oskuste valdkonna koolitusest, mida on plaanis Craiova tehases pakkuda.

6. **ABI HINDAMINE**

6.1. **Abi olemasolu**

(54) Rumeenia teatatud meede, mida ta soovib rakendada Ford Craiova suhtes, vastab kumulatiivsetele tingimustele, mille täitmise korral on tegemist riigiabiga ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses. Meede seisneb otsetoetuses, mida rahastatakse Rumeenia riigi ressurssidest. Lisaks on meede valikuline, sest see hõlmab sihtotstarbelist rahalist üksiktoetust ainsale abisaajale Ford Craiovale. Meede soodustab abisaajat, kuna see vabastab ta osast kavandatud koolitusprogrammi kuludest. Meede moonutab konkurentsi, andes abisaavale äriühingule eelise nende konkurentide ees, kes samal otstarbel abi ei saa. Lisaks kahjustatakse ka liikmesriikidevahelist kaubandust, sest abisaaja ja tema konkurendid müüvad oma tooteid peamiselt ELi, kuid ka EMP ja maailmaturul.

6.2. **Hindamise õiguslik alus**

(55) Rumeenia taotleb abi heakskiitmist abist teatamise ajal (2008. aasta aprill) kehtinud eeskirjade alusel. Rumeenia väidab eelkõige, et: i) kavandatud abi kokkusobivust ELTLiga tuleks hinnata abist teatamise ajal kehtinud määruses (EÜ) nr 68/2001 ([24]) sätestatud kriteeriumide alusel; ii) komisjon ei tohiks kohaldada tagasiulatuvalt üldist grupierandi määrust (mis avaldati 9. augustil 2008 ja mis jõustus kakskümmend päeva hiljem) ([25]) ning üldisemalt et iii) ergutava mõju kriteeriumi liiga range kohaldamine alates Ford Genk'ile ([26]) ja Antwerpenis asuvale General Motors Belgium'ile antava riigiabi kohta ([27]) tehtud otsustest ei ole kooskõlas komisjoni üldise lähenemisviisiga koolitusabile.

(56) Euroopa Kohus selgitas kohtuotsuses Freistaat Sachsen *vs.* komisjon ([28]) küsimusi, mis on seotud riigiabieeskirjade *rationae temporis* kohaldamisega teatatud abimeetme kokkusobivuse hindamisel. Euroopa Kohus leidis, et komisjon peab riigiabi kokkusobivuse hindamisel kohaldama otsuse tegemise kuupäeval kehtivaid eeskirju, põhimõtteid ja kriteeriume, mis on konkurentsiolukorra hindamiseks sobivamad ([29]). Euroopa Kohus lisab selle kohta: „[…] liikmesriigi poolt kavandatavast abist või abikavast teatamine [ei loo] lõplikult määratletud õiguslikku olukorda, mis nõuaks, et komisjon kohaldaks selle abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel teatamise kuupäeval kehtinud eeskirju. Vastupidi, komisjon peab kohaldama eeskirju, mis kehtivad vastava otsuse tegemise hetkel ja mis on ainsad eeskirjad, mille alusel saab hinnata tema poolt selles osas tehtud otsuse õiguspärasust" ([30]).

(57) Euroopa Kohus leidis ka, et kui riigiabi kokkusobivust hinnatakse uute eeskirjade alusel, peab komisjon andma huvitatud isikutele võimaluse esitada märkusi selle kokkusobivuse kohta uute eeskirjadega. Seda menetluskohustust ei teki, kui uued eeskirjad ei sisalda varasematega võrreldes sisulisi muudatusi ([31]).

(58) Eelöeldust tuleneb, et komisjon peab hindama abi kokkusobivust ELTLiga oma otsuse tegemise ajal kehtivate eeskirjade ja kriteeriumide alusel. Üksikkoolitusabi, mis ei vasta erandi tegemise tingimustele, tuleb hinnata vahetult ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c põhjal, milles on sätestatud, et ELTLiga kokkusobivaks võib pidada „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega". Määrus (EÜ) nr 68/2001 ([32]) koolitusabi kohta asendati üldise grupierandi määrusega ([33]) kakskümmend päeva pärast selle avaldamist 9. augustil 2009. Üldise grupierandi määruse põhjenduste 29 ja 32 ning artikli 6 lõike 1 punkti g kohaselt peab komisjon üksikkoolitusabi, mis ületab 2 miljonit eurot projekti kohta, hindama Euroopa Liidu kehtivates õigusaktides sätestatud kriteeriumide alusel, olenemata sellest, kas see on antud sihtotstarbeliselt või abikava alusel. Seda tehes peab komisjon tuginema teatisele, ([34]) kus on sätestatud eraldi teatamise kohustusega koolitusabi hindamise kriteeriumid (edaspidi „2009. aasta koolitusabi teatis"), mis avaldati 11. augustil 2009 ja mis jõustus kaheksümnendal päeval pärast selle avaldamist.

(59) Kokkuvõttes võib öelda, et kohtuotsuses Freistaat Sachsen sedastatud põhimõtete kohaselt peab komisjon teatatud abi kokkusobivust hindama ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c alusel, võttes arvesse üldist grupierandi määrust ning lähtudes 2009. aasta koolitusabi teatises sätestatud kriteeriumidest.

([24]) Vt joonealune märkus 17.
([25]) Vt joonealune märkus 18.
([26]) Vt joonealune märkus 19.
([27]) Vt joonealune märkus 20.
([28]) Kohtuasi C-334/07 P (EKL 2008, I–9975).
([29]) *Idem*, põhjendus 51.
([30]) *Idem*, põhjendus 53.
([31]) *Idem*, põhjendus 56; vt ka 8. mai 2008. aasta otsus kohtuasjas C-49/05 P: Ferriere Nord *vs.* komisjon (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punktid 68–71).
([32]) Vt joonealune märkus 17.
([33]) Vt joonealune märkus 18.
([34]) Komisjoni teatis – Koolituseks antava ja eraldi teatamise kohustusega riigiabi ühisturuga kokkusobivuse analüüsi kriteeriumid (ELT C 188, 11.8.2009, lk 1).

(60) Komisjon leiab, et teatatud abi hindamine üldises grupierandi määruses ja 2009. aasta koolitusabi teatises sätestatud eeskirjade ja kriteeriumide alusel ei riku huvitatud isikute menetlusõigusi (vt eespool põhjendus 57). Kohtuotsuse Freistaat Sachsen kohaselt peab komisjon andma huvitatud isikutele võimaluse esitada teatatud abi suhtes uute eeskirjade kohaldamise kohta märkusi üksnes juhul, kui uued eeskirjad sisaldavad varasematega võrreldes sisulisi muutusi.

(61) Komisjon rõhutab sellega seoses, et ta oli oma 2008. aasta septembri otsuses ametliku uurimise algatamise kohta märkinud, et abi hinnatakse üldise grupierandi määruse alusel. Huvitatud isikutele anti seega võimalus esitada märkusi teatatud abi hindamise kohta üldise grupierandi määruse alusel. Rumeenia esitas oma 2008. aasta novembri märkustes tõepoolest vastuväiteid üldise grupierandi määruse kohaldamise kohta käesolevas asjas. Rumeenia väitis eelkõige, et üldises grupierandi määruses sätestatud hindamiskriteeriumid erinevad osaliselt määruses (EÜ) nr 68/2001 sätestatud kriteeriumidest, eriti seoses üldkoolituse puhul lubatud abi maksimaalse osatähtsusega, mis oli määruse (EÜ) nr 68/2001 kohaselt 50 % abikõlblikest kuludest ja kasvas üldise grupierandi määruse kohaselt 60 %ni abikõlblikest kuludest ([35]).

(62) Komisjon leiab ka, et 2009. aasta koolitusabi teatisega ei kehtestatud abi hindamise suhtes kohtuotsuses Freistaat Sachsen ette nähtud sisulisi muutusi ([36]). 2009. aasta koolitusabi teatisega kodifitseeritakse ja kinnitatakse ELis riigiabi kontrolli suhtes pikka aega kehtinud põhimõtted ja kriteeriumid, nagu turutõrgete/positiivse välismõju põhjendus, üld- ja erikoolituse eristus, abi asjakohasus poliitikavahendina, ergutava mõju kriteerium, proportsionaalsuse põhimõte ja abi võimaliku moonutava mõju analüüs.

(63) Rumeeniale ja abisaajale näib suurimat muret valmistavat nn ergutava mõju kriteeriumi väidetav liiga range tõlgendamine ja kohaldamine koolitusabi hindamisel. Komisjon leiab siiski, et ergutava mõju kriteeriumi nimetamist 2009. aasta koolitusabi teatises ei saa käsitada hindamiseeskirjade sisulise muudatusena. Ford Genk'ile ([37]) ja Antwerpenis asuvale General Motors Belgium'ile antava riigiabi kohta tehtud otsused, ([38]) mida Rumeenia nimetab ergutava mõju kriteeriumi liiga range tõlgendamise näitena, on tegelikult tehtud enne abist teatamise kuupäeva. Ergutava mõju kriteeriumi ei olnud määruses (EÜ) nr 68/2001 sõnaselgelt nimetatud, kuigi seda võetakse loomulikult arvesse mis tahes abimeetme kokkusobivuse hindamisel ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c alusel ja seda peeti silmas määruse (EÜ) nr 68/2001 põhjendustes 10 ja 11, kui käsitleti abi võimaliku rolli turutõrgete kõrvaldamisel. Varasem 1998. aasta koolitusabi raamistik ([39]) oli juba kinnitanud, et ergutava mõju kriteerium on üks seda liiki abi kokkusobivuse hindamise alustalasid ([40]). Peale selle esitasid Rumeenia ja abisaaja uurimise käigus kavandatud abi ergutava mõju kohta üksikasjalikke selgitusi, mis olid seotud selle vajalikkuse ja asjakohasusega, kavandatud „abikõlbliku" koolituse üld- ja eriosade eristamisega ning abi võimaliku konkurentsi moonutava mõjuga (mis on väidetavalt piiratud).

(64) Neid kaalutlusi arvestades järeldab komisjon, et tingimused abi hindamiseks 2009. aasta koolitusabi teatises ja üldises grupierandi määruses sätestatud kriteeriumide alusel on täidetud ning huvitatud isikute menetlusõigused on kaitstud. Komisjon märgib ka, et ta ei ole saanud ametliku uurimise käigus märkusi muudelt kolmandatelt isikutelt (abisaaja konkurendid jt).

6.3. **Abi kokkusobivus ELTLiga**

(65) 2009. aasta koolitusabi teatises on sätestatud kriteeriumid konkreetsetele äriühingutele antava ja 2 miljonit eurot ületava koolitusabi kokkusobivuse hindamiseks ELTLiga, olenemata sellest, kas abi antakse sihtotstarbeliselt või abikava alusel. Selliste meetmete kokkusobivuse hindamisel tuleb kavandatud abi positiivset mõju kõrvutada negatiivsete tagajärgedega, et hinnata, kas esimene on viimastest kaalukam.

([35]) Üldise grupierandi määruse artikli 39 lõige 2.
([36]) Vt joonealune märkus 28.
([37]) Vt joonealune märkus 19.
([38]) Vt joonealune märkus 20.
([39]) Komisjoni teatis – Koolitusabi raamistik (EÜT C 343, 11.11.1998, lk 10).
([40]) 1998. aasta koolitusabi raamistiku punktid 27 ja 28. Punktis 28 oli näiteks sätestatud: „Ergutava mõju kindlaksmääramiseks kaalub komisjon, kas koolitusabi on ergutanud ettevõtteid pakkuma tavalisest rohkem koolitust või kulutama koolitusele tavalisest rohkem. Abimeede, mis on seotud ettevõtte tavapäraste tegevuskuludega (standardsed tutvustavad kursused uutele töötajatele jne) ja mille ainus eesmärk on vähendada pidevalt või korrapäraselt kulusid, mida ettevõte peab tavaliselt kandma, ei ole ergutav ja seda ei saa üldjuhul heaks kiita. […]". Vt ka von Buttlar, L. ja Medghoul, S., „The Principle of the Incentive Effect Applied to Training Aid – Some Recent Cases", *Competition Policy Newsletter* No. 3, 2008, lk 85–88, mis on kättesaadav veebilehel http://ec.europa.eu/competition/publications/cpn/2008_3_85.pdf

(66) Kavandatud abi positiivse mõju hindamisel arvestatakse: i) kavandatud abi potentsiaali kõrvaldada konkreetsed turutõrked ja avaldada positiivset välismõju (õigustatus); ii) abi asjakohasust poliitikavahendina; iii) abi ergutavat mõju ja vajalikkust ning iv) kas abi suurus piirdub eesmärgi saavutamiseks minimaalselt vajalikuga (proportsionaalsus). Abi negatiivset mõju hinnatakse selle põhjal, kas abi võib moonutada konkurentsi ja liidusisest kaubandust, mis sõltub abi sisust ja asjaomas(t)e tur(g)u(de) eripärast.

Turutõrge/positiivne välismõju

(67) 2009. aasta koolitusabi teatise punktide 5–11 kohaselt peetakse abi õigustatuks, kui liikmesriik tõendab, et see aitab korvata koolitusvaldkonna alainvesteerimist – kogu ELis levinud turutõrget. Sageli ei ole äriühingud huvitatud investeerimisest oma töötajate koolitamisse, kui äriühing sellest ise ilmset ja kohest kasu ei saa või kui koolitus ei ole äriühingu tõhusaks toimimiseks hädavajalik. Koolitusest võib siiski olla kasu ka majandusele ja ühiskonnale tervikuna, eriti kui töötajate omandatud oskused on teistesse töökohtadesse ülekantavad või avaldavad ühiskonnale positiivset kõrvalmõju. Üldiselt on äriühingud vähem altid koolitusse investeerima, kui vahetu kasu, mida äriühing koolitusest saab, ei ületa koolituse kõrvalmõju. Lühidalt, abi andmist õigustab koolituse positiivse välismõjuga seotud võimalus korvata selle abil konkreetset turutõrget, st koolitusvaldkonna alainvesteerimist.

(68) Selleks et teha kindlaks, kas abi andmist õigustab võimalus korvata selle abil koolitusvaldkonna alainvesteerimist, analüüsib komisjon kõigepealt kavandatud koolituse olemust, st kas see on üld- või erikoolitus üldise grupierandi määruse artikli 38 tähenduses või nende kombinatsioon. Üld- ja erikoolituse eristamine on oluline, sest üldkoolitusel on tõenäoliselt suurem positiivne kõrvalmõju kui erikoolitusel, mis toob esmalt ja eelkõige kasu äriühingule endale. Sellest tulenevalt peetakse üldkoolitusabi andmist erikoolitusabi andmisest õigustatumaks, et innustada äriühinguid seda laadi investeeringuid tegema.

(69) Üldise grupierandi määruse artikli 38 lõikes 1 on erikoolitus määratletud kui „koolitus, mille raames õpitut saab vahetult ja peaasjalikult kasutada töötaja praegusel või tulevasel töökohal asjaomases ettevõttes ja millega antakse oskusi, mida ei saa üle kanda muudesse ettevõtetesse või töövaldkondadesse või mida saab üle kanda üksnes piiratud ulatuses". Üldkoolitus on üldise grupierandi määruse artikli 38 lõikes 2 määratletud kui „koolitus, mille raames õpitut saab kasutada ka mujal kui üksnes või peamiselt töötaja praegusel või tulevasel töökohal asjaomases ettevõttes ja millega antakse oskusi, mida saab suuresti üle kanda muudesse ettevõtetesse või töövaldkondadesse". Kuigi mõlemat liiki koolitused toovad äriühingule teataval määral kasu, kuna kõrgema kvalifikatsiooniga töötajad on talle igal juhul kasulikud, seisneb üld- ja erikoolituse oluline erinevus koolituse käigus omandatud oskuste ülekantavuses.

(70) Üldise grupierandi määruse artikli 38 lõike 2 punktides a ja b ning 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 9 alapunktis 2 on esitatud näited tunnuste kohta, mille alusel saab järeldada, et tegemist on üldkoolitusega. Need on: i) koolitust korraldavad ühiselt eri äriühingud või koolitusprojektis võivad osaleda eri äriühingute töötajad; ii) koolitus on sertifitseeritud, koolitusel osalejad saavad tunnustatud diplomi või koolituse on kinnitanud ametiasutused; iii) koolitust pakutakse töötajate rühmale, kelle voolavus ettevõtja juures ja asjaomases sektoris on suur; iv) koolitus võib olla töötajatele kasulik ka väljaspool praegust ametikohta (tulevasel ametikohal mõne muu ettevõtja juures, ühiskondlikus elus, heaolu seisukohalt jne).

(71) Komisjon märgib kõigepealt, et Rumeenia ja Ford on veenvalt tõendanud 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 9 alapunktis 2 nimetatud neljanda tunnuse olemasolu, st et „abikõlblik" täiendav koolitus on töötajatele kasulik väljaspool praegust ametikohta. Rumeenia ja Ford on eelkõige tõendanud, et kavandatav täiendav koolitus annab ülekantavaid oskusi, mis on töötajatele kasulikud väljaspool nende ametikohta, suurendavad nende heaolu, parandavad nende elukvaliteeti ja tööalast konkurentsivõimet teistes äriühingutes või sektorites ning, mis on samuti oluline, avaldavad positiivset kõrvalmõju majandusele ja ühiskonnale tervikuna, peamiselt ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt abi saava ebasoodsa piirkonna tasandil.

(72) Rumeenia kavatseb seega anda abi koolitusprojekti jaoks, mille enamik väidetavaid abikõlblikke kulusid on seotud üldkoolitusega. Koolitusprojekti eelarves ettenähtud 185,5 miljoni euro suurusest kogumaksumusest on 113,7 miljonit eurot tunnistatud üldkoolituse abikõlblikeks kuludeks (ei sisalda töötasu hüvitisi) ja üksnes 1,5 miljonit eurot erikoolituse abikõlblikeks kuludeks (ei sisalda töötasu hüvitisi; vt põhjendus 15 eespool). Täpsemalt on ohutusalaste, äri põhitõdede alaste ja tööstusalaste oskuste valdkonna koolituste ploki raames pakutav täiendav „erikoolitus" peaaegu täielikult üldine, samal ajal kui põhioskustealaste koolituste ploki raames pakutav täiendav koolitus on täielikult üldine (vt põhjendus 14, aga ka põhjendused 34–37 eespool).

(73) Komisjon leiab, et Rumeenia ja Ford on kavandatud koolitusprogrammi üld- ja eriosa eristamist rahuldavalt põhjendanud. Eelkõige on Rumeenia ja Ford tõendanud, et nelja peamise koolitusteploki raames pakutav „abikõlblik" täiendav üldkoolitus annab oskusi, mis on töötajatele kasulikud väljaspool nende tegelikku ametikohta Craiova tehases, st oskusi, mis on ülekantavad 2009. aasta koolitusabi teatise ja üldise grupierandi määruse tähenduses. Rumeenia on tõendanud, et põhioskustealaste koolituste ploki raames pakutava täiendava koolituse eesmärk on toetada inimeste isiklikku arengut ja et see on väga vähe seotud nende tegeliku tööga (vt põhjendus 35 eespool). Selle koolitusteploki raames pakutav koolitus annab üldteadmisi (nt üldised IT-oskused, inglise keele oskus, kirja- ja arvutusoskus), millest on kasu kõigi kategooria töötajatele olenemata nende haridusest. Näiteks isikupärastatud kirja- ja arvutusoskusalane koolitus parandab eri haridusega töötajate oskust suhelda, anda edasi oma ideid ja kontseptsioone ning tõlgendada kvantitatiivselt ümbritseva keskkonna muutusi. Samuti sisaldab see koolitusteplokk personaalset juhtimiskoolitust kõigi kategooriate töötajatele. Sellised oskused toovad kasu peamiselt töötajatele endile, parandavad nende elukvaliteeti ning avaldavad positiivset välismõju majandusele ja ühiskonnale tervikuna. Positiivset välismõju on eriti tunda piirkonnas, kus Craiova tehas asub, mis on Euroopa Liidu ebasoodne piirkond, mida abistatakse ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt.

(74) Täiendav üldkoolitus, mida pakutakse äri põhioskuste alaste koolituste ploki raames, annab suuresti teistesse äriühingutesse või tööstussektoritesse ülekantavaid oskusi üldistel teemadel, nagu projektijuhtimine, inimressursid, ostmine, finantsküsimused ja Six Sigma (eri tööstussektorites kasutatav meetod vigade vähendamiseks korduvates protsessides; vt põhjendus 36 eespool). Sellised üldoskused tõstavad tõenäoliselt töötajate tööalast konkurentsivõimet. Tööstusalaste oskuste valdkonna koolituste ploki raames pakutav täiendav üldkoolitus hõlmab samamoodi kahte laia valdkonda: elektrotehniliste ja mehhaanikaoskuste laiendamine, mis parandab töötajate tööalast konkurentsivõimet, ning ulatuslikum (põhjalik) hooldus-, automatiseerimis- ja robootikaalane koolitus. Mõlemal juhul õpivad töötajad kasutama teistsugust tüüpi masinaid kui need, mida nad kasutavad oma tegelikus töös, ja seega on omandatavad oskused ülekantavad.

(75) Ohutusalaste koolituste ploki puhul (vt põhjendus 34 eespool) hõlmab kavandatav abikõlblik täiendav koolitus, mis hõlmab osaliselt üld- ja osaliselt erikoolitust, individuaalset juhendamist ohutusalase teadlikkuse tõstmiseks ja ohutusalase käitumise muutmiseks. Kuna ohutusalase täiendava koolituse üldosa annab edasi oskusi, mis on töötajatele kasulikud väljaspool nende tegelike tööülesannete täitmist ja millest võib neil kasu olla eri töökohtades ja isegi eraelus, võib öelda, et selline koolitus avaldab üldkoolitusega seotud positiivset välismõju.

(76) Komisjon järeldab seetõttu, et Rumeenia ja Ford on rahuldavalt tõendanud, et täiendaval üldkoolitusel antavad oskused peaksid olema töötajatele kasulikud väljaspool praegust ametikohta, võimalik, et tulevastel töökohtadel, ühiskondlikus elus, nende heaolu seisukohast – 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 9 alapunkti 2 alapunkti d tähenduses. Seda järeldust toetavad Fordi ja Rumeenia esitatud tõendid (vt põhjendus 16 eespool), mis näitavad, et suur osa (kuni 90 %) programmis osalevatest koolitajatest on spetsialiseerunud koolituskeskustest pärit väliskoolitajad ja et oluline osa koolitusest korraldatakse väljaspool tehast (vt sellega seoses ka nii koolitajate kui ka koolitatavate abikõlblikud sõidukulud käesoleva otsuse põhjenduses 18).

(77) Samal ajal peab komisjon märkima, et muud üldise grupierandi määruse artikli 38 lõike 2 punktides a ja b ning 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 9 alapunkti 2 alapunktides a, b ja c loetletud ülekantavuse tunnused ei näi olevat käesoleval juhul täidetud. Koolitusprojekti viib ellu üks äriühing ja see ei ole avatud teiste äriühingute töötajatele. Rumeenia ja Ford ei teatanud, kas koolitus sertifitseeritakse. Kuna enamiku koolitusest korraldavad tõenäoliselt eraettevõtetest valitud koolitajad, on ebatõenäoline, et koolitatavad võiksid saada diplomid või sertifikaadid, mida ametiasutused tunnustavad või mille nad on kinnitanud. Huvitatud isikud ei ole esitanud teavet töötajate liikuvuse kohta teistesse äriühingutesse ja/või sektoritesse. Komisjon leiab seetõttu, et omandatud oskuste ülekantavust tuleks tugevdada koolitatavatele osalemistunnistuse andmisega. Kuigi ainult sellest tingimusest 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 9 alapunkti 2 alapunkti b täitmiseks ei piisa, tugevdaks see rakendamisetapis siiski ülekantavusnõude järgimist. See küsimus lahendatakse käesoleva otsuse artikli 2 lõikega 5. Komisjoni arvates on 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 9 alapunkti 2 alapunktis d esitatud neljas tunnus tõendatud. Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes leiab komisjon, et kavandatud täiendava üldkoolituse ülekantavuse nõue on täidetud.

(78) Uurimise algatamise otsuses tõstatas komisjon küsimuse, kas osa „abikõlblikust" täiendavast koolitusest on ikka tulevastele töötajatele vajalik, arvestades eelkõige seda, et abisaajal on võimalus võtta tööle kõrgema kvalifikatsiooniga töötajad. Selle kahtluse hajutasid eespool esitatud kaalutlused kavandatud täiendava üldkoolituse ülekantavuse kohta ja võimalus, et see avaldab abistatavas piirkonnas ning majandusele ja ühiskonnale tervikuna positiivset kõrvalmõju.

(79) Eelesitatud kaalutlusi arvestades leitakse, et õigustatuse tingimus on täidetud.

Abi asjakohasus poliitikavahendina

(80) 2009. aasta koolitusabi teatise punktide 10 ja 11 kohaselt peab komisjon hindama, kas riigiabi on kõige asjakohasem poliitikavahend kavandatud koolituse edendamiseks. Hindamisel peab komisjon arvesse võtma muid võimalusi, mida Rumeenia on kaalunud peale abi andmise, näiteks koolituse toetamist piirkondliku haridussüsteemi kaudu või üksikute töötajate toetamist, et nad osaleksid teistsugustes oludes, väljaspool ettevõtet korraldataval koolitusel.

(81) Rumeenia märkis, et koolitusprojekt tugineb peaaegu täielikult väliskoolitajatele, kes värvatakse spetsialiseerunud ettevõtte abiga piirkondlike või välismaa spetsialiseerunud eraettevõtete hulgast. Komisjoni arvates ei ole piisavalt uuritud võimalust korraldada kavandatud koolitus (või vähemalt osa sellest) kohalike riiklike haridusasutuste abil. Sellest hoolimata tunnistab komisjon vastuvõetavaks Rumeenia väite, et sellisel ulatuslikul koolitusprogrammil, nagu on kavandatud rakendada Craiova tehases, on lisandväärtus, mille annab pakutavate eri liiki koolituste koosmõju ja mis on suurem kui ainuüksi konkreetsetel teemadel korraldatavate koolituskursuste väärtuste summa.

(82) Seepärast järeldatakse, et asjakohasuse tingimus on samuti täidetud.

Ergutav mõju/abi vajalikkus

(83) 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 12 kohaselt on kavandatud abil ergutav mõju, kui selle tulemusena muutub abisaaja käitumine nii, et ta pakub rohkem ja/või paremat koolitust võrreldes olukorraga, kus abi ei anta. Ergutava mõju tingimuse täitmine on abi heakskiitmise eeltingimus (üldise grupierandi määruse põhjendus 28).

(84) Abi ergutav mõju määratakse kindlaks võrdlusanalüüsi abil, st võrreldes kavandatava koolituse taset koos abiga ja ilma abita (2009. aasta koolitusabi teatise punkt 13).

(85) Kavandatud abi ergutava mõju tõendamiseks esitas Ford oma Peterburi autotehase töötajatele pakutud koolitusprogrammi ja Craiova tehases rakendada kavandatud koolitusprogrammi võrdluse. Peterburi koolitusprogrammi rakendamiseks ei olnud äriühing abi saanud. Pakutud koolitusprogrammi struktuur sarnanes Craiova tehases rakendada kavandatud koolitusprojekti omaga, kuigi programmi ulatus ja sisu viimistletuse määr olid erinevad. Peterburis pakkus äriühing üksnes minimaalset koolitust, mis oli vajalik ohutusnõuete täitmiseks ja Fordi tootmiskvaliteedi tagamiseks. Fordi väitel näitab võrdlus, et Peterburi programmi raames pakuti üksnes 57 % Craiova tehases korraldada kavandatud ohutusalasest, 2 % põhioskustealasest, 30 % ärioskustealasest ja 47 % tööstusalaste oskuste valdkonna koolitusest.

(86) Komisjon on seisukohal, et Peterburi ja Craiova koolitusprogrammide võrdlus ei ole päris veenev. Kahe tehase algtingimused ja tootmisnäitajad ei ole võrreldavad. Peterburis võttis Ford üle tehase, mis tootis enne suuri mootoreid laevaehituse ja kaitsetööstuse jaoks, samal ajal kui Craiova tehas tootis enne sõidukeid. Peterburis ei pidanud Ford olemasolevaid töötajaid alles jätma. Seepärast sai ta värvata nooremaid ja kõrgema kvalifikatsiooniga, ehkki väiksemate kogemustega töötajaid. Peterburi tehase toodang on väiksem kui Craiova tehase kavandatud toodang. Peterburis toodab Ford üksnes sõidukeid (2002. aastast mudeleid Ford Focus II ja Ford Mondeo), kuid Craiova tehas hakkab tootma nii sõidukeid (multifunktsionaalseid mudeleid B-MAV ja ISV) kui ka mootoreid. Esimeses ei ole stantsimistsehhi, kuid viimases on. Sellest tulenevalt peaksid ettevõtte koolitusvajadused tehase tõhusaks käitamiseks ning (tõenäoliselt erinevate) õiguslike ning äriühingusiseste ohutus- ja kvaliteedinõuete järgimiseks erinema.

(87) Hoolimata sellest on komisjon arvamusel, et võrdlus Peterburiga tõendab igal juhul seda, et Fordi autotehast saab tõhusalt käitada ning äriühingusiseseid kvaliteedi- ja ohutusnõudeid saab järgida märkimisväärselt vähema koolitusega, kui on kavandatud korraldada Craiova tehases. See järeldus toetab Rumeenia väidet, et abi puudumise korral pakuks äriühing Craiova tehases vaid veidi rohkem koolitust kui tehase käitamiseks vajalik (nn äriühinguspetsiifiline koolitus, milleks abisaaja on ette näinud 29,7 miljonit eurot omavahendeid). Ford märgib tõepoolest, et abi puudumise korral pakuks ta üksnes

äriühinguspetsiifilist koolitust (st koolitust, mis on vajalik uue tehnoloogia kasutamiseks tehases ning äriühingusiseste ohutus- ja kvaliteedinõuete järgimiseks, mida ei tunnistatud abikõlblikuks ja mille kulud ta kannab täies ulatuses ise) ja vaid kuni 40 % teatavatest täiendavatest koolituskursustest (mis on loetletud koolitusprojektiga seoses esitatud dokumentides). Peale selle esitas Ford Craiova tehases rakendada kavandatud koolitusprogrammi koolituskulude, eelarve, osalejate, sisu ja ajakava üksikasjalikud prognoosid ning piisavalt samaväärset teavet Peterburi tehases pakutud koolitusprogrammi kohta – neid aspekte peab komisjon kontrollima 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 15 alapunkti a alusel. Äriühing esitas ka palju tõendeid, mis võimaldavad eristada, milliste kursuste korraldamine on kehtivate ELi ja/või Rumeenia õigusaktide kohaselt kohustuslik 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 15 alapunkti b tähenduses. Eelarves koolitusprogrammi „abikõlblikuks" täiendavaks osaks ettenähtud kulud on võrreldes juba 2009. aasta suvel alanud koolitusprogrammi äriühinguspetsiifilise (abikõlbmatu) osa jaoks eraldatud kuludega usutavad. Seega leitakse, et 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 15 alapunktis c sätestatud tingimus on samuti täidetud.

(88) Uurimise algatamise otsuses tõstatas komisjon küsimuse, kas mõned väidetavalt abikõlblikud koolitusprogrammi osad ei ole tegelikult Craiova tehases kasutuselevõetud uue tehnoloogia rakendamiseks vajalikud. Sellisel juhul kaetaks abiga üksnes äriühingu tegevuskulud, st kulud, mida äriühing oleks pidanud igal juhul kandma, ja abil ei oleks seetõttu ergutavat mõju. Selline olukord sarnaneks riigiabijuhtumites Ford Genk, ([41]) GM Antwerpen ([42]) ja DHL Leipzig ([43]) tuvastatud olukordadega, mille puhul komisjon leidis, et abi on siseturuga kokkusobimatu nende koolitusprogrammi osade puhul, mis on seotud näiteks ümberkorraldamise või uute toodete turuletoomisega või mis on ohutuseeskirjade kohaselt kohustuslikud. Komisjon leidis, et kui abiga rahastatakse tavapärast tegevust, mille kulud äriühingud peaksid igal juhul ise kandma, ei ole abil tegelikku ergutavat mõju, vaid sellega toetatakse lihtsalt abisaaja tegevuskulude katmist, vabastades ta kuludest, mida ta oleks pidanud üldjuhul ise kandma.

(89) Rumeenia ja Ford rõhutavad, et uue tehnoloogia rakendamiseks vajalik koolitus eraldati selgelt täiendavast üldkoolitusest, mis ei ole töö tegemiseks vajalik. Äri põhitõdede alaste koolituste ploki raames rahastab äriühing täies ulatuses äriühinguspetsiifilisi koolituskursusi, mida pakutakse Fordi IT-süsteemide, Fordi äriprotsesside ja Fordi sisekontrolliprotsesside valdkonnas. Samamoodi rahastab äriühing täies ulatuses tööstusalaste oskuste valdkonna koolituste ploki kursusi, mis on vajalikud töö tegemiseks, näiteks käivitamine, hooldus ja töö kahvellaaduriga, robootika ja automatiseerimine. Ka põhioskustealaste koolituste ploki raames pakutav täiendav üldkoolitus ei ole töö tegemiseks ega isegi koolitusprogrammi spetsiifilisemate osade läbimiseks vajalik, sest tehases kasutatav uus tehnoloogia tugineb visuaalsetele juhistele, mida on lihtne järgida ja mida saab õppida töö käigus. Komisjon nõustub nende argumentidega, sest need on kooskõlas tähelepanekuga, et suurem osa kavandatud „abikõlblikust" täiendavast koolitusest annab edasi üldisi ja ülekantavaid oskusi, mis ei ole töö tegemisega otseselt seotud. Sellega seoses märgib komisjon ka seda, et pakutava täiendava koolituse ja abisaaja majandustegevuse (sõidukite ja mootorite tootmine) vaheline seos ei ole ohutusalaste, põhioskuste ja äri põhitõdede alaste koolituste ploki (vt ka põhjendused 35 ja 36 eespool) puhul nii tugev kui tööstusalaste oskuste valdkonna koolituste ploki (vt ka põhjendus 37 eespool) puhul. Kaalutlused, mis eespool selle koolitusteploki raames pakutava koolituse vajalikkuse kohta esitati, leevendavad siiski seda probleemi ja võimaldavad järeldada, et tööstusalaste oskuste koolituse ja abisaaja tegevuse vaheline seos ei viita ergutava mõju puudumisele 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 15 alapunkti d tähenduses. Seda järeldust kinnitab asjaolu, et Rumeenia ja Ford esitasid tõendid, mis näitavad, et suur osa koolitusest korraldatakse väljaspool tehast ning koolitajateks on spetsialiseerunud väliskoolituskeskuste väliskoolitajad (vt põhjendused 16 ja 76 eespool). See on ka märk sellest, et pakutava koolituse ja abisaaja tegevuse vaheline seos ei ole nii tugev 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 15 alapunkti d tähenduses.

(90) Samal ajal märgib komisjon, et Rumeenia ja abisaaja ei ole esitanud tõendeid selle kohta, et abisaaja ei arva abikõlblike kulude hulka neid kulutusi, mille ta võib lõpuks tagasi saada tänu oskustele, mille töötajad on koolitusel omandanud – nagu on nõutud 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 16 viimases lõigus (koos lisatud joonealuse märkusega 1). Komisjon tunnistab sellegipoolest, et sellist mõju võib olla käesoleval juhul kavandatud koolitusprogrammi asjaolusid arvestades raske eelnevalt mõõta ja tõendada, kuna suur osa kavandatud täiendavast koolitusest on üldine, tuues abisaajale põhimõtteliselt üksnes kaudset kasu, ning kavandatud koolituse olemus ja sisu välistavad võimaluse, et seda saaks korraldada töötajate praeguste ülesannete või töö kontekstis. Komisjon peab siiski vajalikuks nõuda, et abisaaja kohustuks kõnealused kulud programmi rakendamise käigus deklareeritavate

([41]) Vt joonealune märkus 19, otsuse põhjendused 28–38.
([42]) Vt joonealune märkus 20, otsuse põhjendused 43–45.
([43]) Komisjoni 2. juuli 2008. aasta otsus 2008/878/EÜ riigiabi C 18/07 (ex N 874/06) kohta, mida Saksamaa kavatseb anda DHLile (ELT L 312, 22.11.2008, lk 31).

abikõlblike kulude hulgast välja jätma – vt sellega seoses käesoleva otsuse artikli 2 lõige 6.

(91) Uurimise algatamise otsuses tõstatas komisjon ka küsimuse, kas äriühing ei pea mõnda väidetavalt abikõlblikku ohutusalase koolituse osa pakkuma seepärast, et seda nõuavad ELi ja/või Rumeenia ohutuseeskirjad või äriühingusisesed ohutusnõuded. Rumeenia ja Ford esitasid dokumendid tõendamaks, et eeskirjadega nõutav ohutusalane koolitus korraldatakse täielikult äriühingu kulul koolitusprogrammi äriühinguspetsiifilise ja abikõlbmatu osa raames. Ford väidab ka, et abi ergutavat mõju ei tohiks hinnata äriühingusiseste nõuete – käesoleval juhul äriühingusiseste ohutusnõuete – põhjal, sest sellisel lähenemisviisil oleks kahjustav mõju, kuna ettevõtted leevendaksid oma sisenõudeid (või hoiaksid need leebetena), et vastata abi saamise tingimustele. Komisjon järeldab, et ka kõnealusele küsimusele on vastatud rahuldavalt.

Proportsionaalsus

(92) 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 16 kohaselt peab komisjon kontrollima, kas abisumma piirdub abi eesmärgi saavutamiseks minimaalselt vajalikuga. Selleks kontrollib komisjon, kas väidetavad abikõlblikud kulud on arvutatud üldise grupierandi määruse artikli 39 lõike 4 sätete kohaselt ja piirduvad selle koolituse kuludega, mida ei oleks abi puudumise puhul korraldatud, ning kas on järgitud üldise grupierandi määruse artikli 39 lõikes 2 sätestatud abi maksimaalseid osatähtsusi.

(93) Abikõlblike kulude liigid, mida Rumeenia koolitusprogrammi „abikõlbliku" täiendava osa (vt põhjendus 18 eespool) kohta on esitanud, vastavad üldise grupierandi määruse artikli 39 lõike 4 tingimustele ja seega ka 2009. aasta koolitusabi teatise punktile 16. Eelkõige esitasid Rumeenia ja abisaaja eraldi kuluprognoosid koolitusprogrammi äriühinguspetsiifilise (abikõlbmatu) ning „abikõlbliku" üld- ja eriosa kohta, eristades viimase puhul järgmisi kululiike: koolitajatega seotud tööjõukulud; koolitajate ja koolitatavate sõidukulud (sh majutuskulud); üksnes koolitusprojektis kasutatavate töövahendite ja seadmete kulum; koolitusprojektiga seotud juhendamine ja nõustamine ning koolitatavate töötasu hüvitised, mille puhul võetakse arvesse üksnes kavandatud koolituskursuse tunde/päevi. Peale selle esitasid Rumeenia ja Ford üksikasjalikud selgitused nõuete aluseks olevate kuluprognooside kohta abikõlblike kulude liikide kaupa nii täiendava koolituse üld- kui ka eriosa puhul. Komisjon märgib ka, et selgitati üksikasjalikult nende töötajate ligikaudset arvu, kellele iga konkreetne koolituskursus on mõeldud (eristades praegusi ja tulevasi töötajaid ning esitades eraldi prognoosid programmi järjestikuste rakendamisaastate kohta), ning sellega tihedalt seotult koolituspäevade või -tundide hinnangulise arvu kohta koolituskursuste, koolitusteplokkide ja programmi rakendamisaastate kaupa. Rumeenia tõendab ka, et kõnealuse projekti puhul kohaldati üldkoolitusabi suhtes 50 % suurust abi maksimaalset osatähtsust ja erikoolituse suhtes 25 % suurust abi maksimaalset osatähtsust. Seega on abikõlbliku üldkoolituse suhtes kohaldatav abi maksimaalne osatähtsus väiksem kui on lubatud üldise grupierandi määruse artikli 39 lõike 2 punktiga a. Peale selle tõendab Rumeenia, et tegelikult piiras abisaaja abi suuruse 57 miljoni euroga, ehkki isegi kui hinnanguliste abikõlblike kulude suhtes kohaldada rangemas määruses (EÜ) nr 68/2001 sätestatud abi maksimaalset osatähtsust, oleks projekt võinud saada 76,96 miljonit eurot üldkoolitusabi ja 0,47 miljonit eurot erikoolitusabi.

(94) Komisjon tõstatas uurimise algatamise otsuses küsimuse, kas (vähemalt osa) kavandatavast koolitusabist ei leevendaks tegelikult puudulikest oskustest tulenevat tajutavat piirkondlikku mahajäämust, mis juba korvati 143 miljoni euro suuruse regionaalabiga, mille komisjon kiitis heaks 2008. aasta aprillis investeeringuna Ford Craiova tehasesse ([44]).

(95) See küsimus on seotud üldise grupierandi määruse artiklis 7 sätestatud kumuleerumise eeskirjade täitmisega. Nimetatud artikli lõike 3 kohaselt ei tohi koolitusabi kumuleeruda mis tahes muu abiga seoses samade – osaliselt või täielikult kattuvate – abikõlblike kuludega, kui kumuleerumise tulemusel oleks abi maksimaalne osatähtsus suurem kui on lubatud üldise grupierandi määruse artiklis 39.

(96) Rumeenia on tõendanud, et teatatud koolitusabi ja varem antud regionaalabi ei hõlma kattuvaid abikõlblikke kulusid. 2008. aasta aprillis heaks kiidetud regionaalabi oli regionaalabi suuniste punkti 4.2 ([45]) kohaselt seotud alginvesteeringute (masinad, tehas, hooned) abikõlblike kuludega. Käesoleval juhul hõlmavad teatatud abikõlblikud kulud hoopis teistsuguseid kululiike: koolitajatega seotud tööjõukulud, koolitajate ja koolitatavate sõidukulud, materjalid ja vahendid, koolitusel kasutatavate materjalide ja töövahendite kulum, juhendamine ja nõustamine, koolitatavate töötasu hüvitised, mis on seotud

([44]) Vt joonealune märkus 4.

([45]) Regionaalabi suunised aastateks 2007–2013 (ELT C 54, 4.3.2006, lk 13).

üksnes koolitusel viibitud ajaga. Komisjon leiab, et Rumeenia on antud regionaalabiga ja Craiova tehasele kavandatud koolitusabiga hõlmatud abikõlblike kulude erinevust põhjendanud.

(97) Teine võimalus sama probleemi käsitlemiseks on küsida, kas koolitusabi kui sellist saab õigustada sel määral, kuivõrd see leevendaks tajutavat piirkondlikku mahajäämust, mis juba korvati regionaalabiga. Rumeenia rõhutab sellele küsimusele vastates, et regionaalabil ja koolitusabimeetmel on eri eesmärgid ja nad hõlmavad erinevaid abikõlblikke kulusid. Regionaalabi eesmärk on ergutada investeeringuid Euroopa Liidu ebasoodsatesse piirkondadesse, samal ajal kui koolitusabi püüab korvata koolituse alainvesteerimist. Regionaalabi on eelkõige kasulik abisaavale äriühingule, samal ajal kui koolitusabi, eriti kui see on seotud üldkoolitusega, toob kasu peamiselt töötajatele ja alles teises järjekorras äriühingule. Rumeenia rõhutab ka, et ELi riigiabieeskirjad ei keela regionaalabi ja koolitusabi kumuleerumist ühe ja sama äriühingu puhul. Pealegi, nagu Rumeenia õigesti märgib, kui regionaalabi saanud äriühingutel ei oleks lubatud saada koolitusabi, diskrimineeritaks *de facto* Euroopa Liidu kõige ebasoodsamaid piirkondi, võttes neilt võimaluse anda koolitusabi.

(98) Komisjon järeldab põhjenduses 94 tehtud tähelepanekutele tuginedes, et esitatud teabe põhjal võib öelda, et üldise grupierandi määruse artikli 39 lõikest 2 (kus on sätestatud kohaldatavad abi osatähtsused), üldise grupierandi määruse artikli 39 lõikest 4 (kus on määratletud abikõlblike kulude liigid, mida võib arvesse võtta) ja 2009. aasta koolitusabi teatise punktist 16 tulenevad proportsionaalsuse tingimused on täidetud. Koolitatavate palgakuludega seoses on üldise grupierandi määruse artikli 39 lõike 4 punktis f sätestatud tingimuste kohaselt arvesse võetud üksnes neid kulusid, mis on seotud koolitusel viibitud ajaga.

(99) Komisjon peab sellegipoolest märkima, et käesoleva menetluse käigus esitatud proportsionaalsusega seotud tõendid selle kohta, et abi piirdub minimaalselt vajalikuga, koosnevad peaaegu eranditult tulevaste kulude ja tegevuste prognoosist. See kehtib näiteks kavandatud koolitusprojektiga hõlmatavate töötajate koguarvu puhul, mis on 2012. aastaks hinnanguliselt 9 000 inimest. See kehtib ka üldise grupierandi määruse artikli 39 lõike 4 kohaste kululiikide kaupa esitatud abikõlblike kulude prognooside kohta. Komisjon tunnistab, et sellise ulatusega koolitusprojekti puhul nagu käesolev projekt, mis on mõeldud 9 000 töötajale ja hõlmab rohkem kui 269 eri kursust, mis korraldatakse viie aasta jooksul, saavad vajalikud abikõlblikud kulud olla üksnes sarnastel varem kantud kuludel (mis on seotud äriühingu teistes tehastes pakutud koolitusprojektidega) põhinevad prognoosid, mille koostamisel on arvesse võetud Rumeenia realistlikke kuluprognoose (vt põhjendus 20 eespool). Ei saa siiski *a priori* välistada, et tegelikult kantavad kulud võivad olla lõppkokkuvõttes väiksemad kui prognoositud kulud. Seetõttu on vaja võtta täiendavaid kaitsemeetmeid, et tagada proportsionaalsuse põhimõtte järgimine projekti elluviimisel. See probleem lahendatakse otsuse artiklis 2 sätestatud tingimustega.

Konkurentsi moonutamine

(100) 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 17 kohaselt peab komisjon põhjalikult hindama abi võimalikku moonutavat mõju, kui kavandatud abi võib kaasa tuua abisaaja käitumise märkimisväärse muutuse, mis tõenäoliselt moonutab konkurentsi. Abi moonutav mõju võib sõltuvalt abi sisust ja asjaomas(t)e tur(g)u(de) eripärast olla erinev.

(101) Komisjon märgib, et kavandatud abi on peaaegu eranditult seotud üldkoolitusega, mis toob oma olemuselt eeldatavasti kasu peamiselt töötajatele ja alles seejärel abisaajale (kuigi viimane saab kasu kvalifitseeritumatest töötajatest). Seega võib väita, et abil ei ole olulist mõju kvaliteedile, toodangu mahule või hindadele – mõju, mis annaks abisaajale eelise konkurentide ees. Lisaks peaks proportsionaalsuse põhimõtte järgimine samuti piirama abi moonutavat mõju.

(102) 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 18 kohaselt näitavad konkurentsimoonutuse tõenäosust ja ulatust siiski abi valikulisus, abi suurus ja abi saava programmi kestus. Kavandatud abi on valikuline (see hõlmab sihtotstarbelist üksikabi suurettevõttele), abisumma on ebatavaliselt suur (57 miljonit eurot) ja abi saav koolitusprogramm kestab viis aastat (mis langeb pealegi kokku kahe uue tootmisprojekti algatamisega).

(103) Komisjonile valmistab eelkõige muret kavandatud abi ebatavaliselt suure kogusumma (57 miljonit eurot) mõju. Sellise suurusega abil, eriti kui kogu summa maksetaks abisaajale kohe välja, oleks samasugune moonutav mõju nagu otsesel rahalisel toetusel. Sellisel juhul saaks abisaaja kasutada seda summat vähemalt programmi rakendamise alguses ka muudeks tegevusteks peale rakendatava koolitusprogrammi kulude katmise.

(104) Teine probleem on võimalik rahaline eelis, mille abisaaja võiks saada tänu sellele, et koolitusabist kaetaks osaliselt töötajate töötasu hüvitised „abikõlblikul" täiendaval koolitusel osaletud aja eest. Rumeenia ja Fordi esitatud teabe kohaselt hõlmaks kavandatud koolitusprojekt kokku keskmiselt 111 koolituspäeva töötaja kohta (s.o keskmiselt 22,2 koolituspäeva aastas), sealhulgas nii programmi äriühinguspetsiifiline (abikõlbmatu) kui ka „abikõlblik" täiendav osa.

(105) Kavandatud abi võimaliku moonutava mõju hindamiseks peab komisjon arvesse võtma ka abi saava koolitusprojektiga seotud sektori eripära ja asjaomas(t)e tur(g)u(de) struktuuri. Nende aspektide uurimisel võtab komisjon aluseks asjaomase kaubaturu, asjaomase geograafilise turu ja turuosa analüüsi, mille komisjon tegi Ford Craiovale mõeldud regionaalabi hindamiseks ([46]) 2008. aastal ja mille järeldusi võrreldakse konsultatsioonifirma Global Insight'i ([47]) hiljutiste automüügiandmetega ning tõlgendatakse tööstusharu tootmisvõimsuse rakendamisastmeid käsitleva hiljutise teabe põhjal.

(106) Koolitusabi saaja on mootorsõidukisektori suurettevõte. Ford hakkab Craiova tehases tootma kaht uut tüüpi sõidukeid: väikest multifunktsionaalselt sõidukit B-MAV, mis on ehitatud platvormile, mis kuulub Fordi liigituse järgi B-segmendi sõiduautodele, ja väikest tarbesõidukit ISV, mida võib kasutada nii reisijate- kui ka kaubaveoks ja mis on ehitatud platvormile, mis kuulub Fordi liigituse järgi C-segmendi sõiduautodele. 2011. aastast hakatakse Craiova tehases tootma ka uut vähese CO_2-heitega mootorite sarja, mis paigaldatakse peaaegu eranditult Fordi sõidukitele.

(107) 2008. aasta aprilli otsuses regionaalabi kohta järeldas komisjon, et kuna mootorid on Fordi sõidukitele paigaldatavad vahetooted, on mootoritel sama kauba- ja geograafiline turg nagu lõpptoodetel (sõidukitel). Seoses B-MAV ja ISV sõidukite asjaomase kauba- ja geograafilise turuga võttis komisjon asjaomaste autosegmentide eri liigitussüsteemide olemasolu tõttu arvesse erinevaid kaubaturu määratlusi. Craiova tehases toodetud sõidukeid müüakse peamiselt ELi ja EMP turul, kuid äriühingul on plaanis hakata peagi eksportima ka muudesse maailma paikadesse. Komisjon hindas asjaomaseid turuosi ajavahemikul 2007–2012 EMP ja maailma tasandil ning järeldas, et Fordi vastav suurim võimalik turuosa oli 2007. aastal 16,8 % EMP tasandil, kusjuures on näha tendentsi mõningase vähenemise poole 2013. aastaks. Äriühingud, kes toodavad B-MAV sõidukitega väga sarnaste omadustega sõidukeid on Renault ja Opel, ning ISV sõidukite puhul Renault, Citroen, Fiat ja Volkswagen.

(108) Kogu Euroopa autosektorit iseloomustab liigne tootmisvõimsus – näiteks 2007. aastal, mida peeti Euroopa automüügile heaks aastaks, tõid tootjad turule 4 miljonit autot rohkem, kui turg suutis osta ([48]). ACEA (Euroopa Autotootjate Liit) teatel vähenes kuni 3,5 tonniste uute väikeveokite registreerimine 2008. aasta juulist 2009. aasta juulini 31,4 % ([49]).

(109) Komisjon on seisukohal, et sektori erijooned (peamiselt liigne tootmisvõimsus) ja asjaomaste turgude omadused (suurettevõtete tihe konkurents) näitavad selgelt, et abi võib konkurentsi moonutada. Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb siiski silmas pidada vajadust ergutada tulevikus investeeringuid, mis on vajalikud Euroopa mootorsõidukisektori kui terviku pikaajalise elujõulisuse tagamiseks. Oma teatises „Reageerimine kriisile Euroopa autotööstuses" ([50]) nimetas komisjon mitmesuguseid abimeetmeid, millega tööstusharu praeguses kriisis aidata, sealhulgas koolitusabi. Peale selle tuleb meenutada, et kuigi abi on absoluutarvudes suur, moodustab see vaid umbes kolmandiku Craiova tehase töötajate koolitamiseks ette nähtud üldisest rahalisest panusest. Järelikult ei anna nimetatud probleemid iseenesest piisavalt alust abi keelamiseks. Need viitavad siiski sellele, et abi maksmise suhtes tuleb kehtestada teatavad tingimused, et tagada, et see ei annaks Fordile liigset lühiajalist likviidsust. See probleem lahendatakse otsuse kokkuvõtvas osas artiklis 2 sätestatud programmi rakendamise tingimustega.

Abi positiivse ja negatiivse mõju võrdlemine

(110) Komisjon järeldas, et kavandatud abi positiivne mõju, s.o i) abisaaja innustamine pakkuma sellist täiendavat üldkoolitust, mis avaldab tõenäoliselt positiivset kõrvalmõju majandusele ja ühiskonnale, eriti ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti a alusel abi saava piirkonna tasandil, ii) abi asjakohasus poliitikavahendina ning iii) selle ergutav

([46]) Vt joonealune märkus 4, põhjendused 70–129.

([47]) Komisjoni talituste poolt IHS Global Insight'ilt saadud 2009. aasta oktoobri teave. Vt http://www.ihsglobalinsight.com

([48]) Vt 17. septembri 2009. aasta *The Economist*, „Small Isn't Beautiful", milles tsiteeritakse PWC hinnanguid Euroopa autotööstuse liigse tootmisvõimsuse kohta aastatel 2005–2010.

([49]) Vt ACEA 24. septembri 2009. aasta pressiteade „New Commercial Vehicles Registrations July & August 2009, EU and EFTA Countries", mis on kättesaadav veebilehel http://www.acea.be/index.php/news/news_detail/commercial_vehicles_registrations_down_374_eight_months_into_2009

([50]) Komisjoni 25. veebruari 2009. aasta teatis, mille tekst on kättesaadav veebilehel http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri = COM:2009:0104:FIN:ET:PDF

mõju, on leidnud piisavalt tõendamist. Komisjonile teeb jätkuvalt mõningal määral muret kavandatud abi proportsionaalsuse hindamine tulevaste kulude ja tegevuste prognooside põhjal, kuid ta järeldab siiski, et käesolevas asjas esitatud *ex ante* tõendid proportsionaalsuse kohta on vastuvõetavad. Seoses abi negatiivse mõjuga, mis on seotud sellega, et see võib moonutada konkurentsi, on komisjon eelkõige mures sellises suuruses üksikabi mõju pärast, võttes muu hulgas arvesse sektori ja asjaomaste turgude erijooni. Komisjon leiab siiski, et neid proportsionaalsuse ja moonutava mõjuga seotud probleeme saab lahendada, järgides teatavaid abi saava programmi rakendamise tingimusi, mille eesmärk on tagada abi maksmine regulaarsete osamaksetena, mis tehakse pärast seda, kui Ford on esitanud tõendid tegelikult kantud kulude kohta. Komisjon järeldab seepärast, et kavandatud abi positiivne mõju ületab selle võimaliku negatiivse mõju. See üldine positiivne tulemus õigustab abi pidamist siseturuga kokkusobivaks ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c alusel.

Abi kumuleerumine

(111) Seda küsimust käsitleti käesoleva otsuse põhjendustes 96 ja 97. Komisjon järeldas, et kavandatud abi vastab üldise grupierandi määruse artiklis 7 sätestatud abi kumuleerumise tingimustele.

Deggendorfi põhimõte

(112) Võttes arvesse dokumente, mille Rumeenia esitas tõendamaks, et Ford maksis 27 miljoni euro suuruse siseturuga kokkusobimatu erastamisabi koos intressidega tagasi 27. juunil 2008, järeldab komisjon, et kavandatud abi on kooskõlas nn Deggendorfi põhimõttega.

7. **JÄRELDUS**

(113) Komisjon leiab, et Rumeenia teatatud koolitusabimeede, mida ta kavatseb rakendada Craiovas asuva äriühingu Ford Romania SA suhtes ja mis seisneb 57 miljoni euro suuruse toetuse andmises kuni 9 000 Craiova tehase töötajat hõlmava viieaastase koolitusprogrammi rakendamiseks, on ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt siseturuga kokkusobiv.

(114) Võttes arvesse käesoleva otsuse põhjendustes 99, 109 ja 110 kirjeldatud muret abi proportsionaalsuse ja võimaliku moonutava mõju pärast, peab komisjon vajalikuks ja õigustatuks võtta vastu positiivne otsus koos tingimustega vastavalt menetlusmääruse ([51]) artikli 7 lõikele 4. Kõnealuste tingimuste eesmärk on tagada projekti rakendamisel proportsionaalsus (garanteerides, et abisumma piirdub üksnes tegelikult kantud abikõlblike kulude katmisega), vähendada kogu abisumma kohese väljamaksmise moonutavat mõju ja tugevdada nende oskuste ülekantavust, mis töötajad koolitusel omandavad.

(115) Pealegi tegi Rumeenia 9. juuli 2009. aasta kirjas ([52]) ise ettepaneku sätestada abi maksmise eeskirjad ja tingimused konkreetses Rumeenia õigusaktis.

(116) Komisjon, tuginedes neile kaalutlustele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

57 miljoni euro suurune abi, mida Rumeenia kavatseb rakendada Craiovas asuva äriühingu Ford Romania SA suhtes, on siseturuga kokkusobiv artiklis 2 sätestatud tingimustel.

Artikkel 2

1. Abi makstakse regulaarsete *ex post* osamaksetena intervallidega, mille pikkus sätestatakse Rumeenia abiandva ametiasutuse ja abisaaja vahelises lepingus, kuid mis ei tohi ületada üht aastat. Regulaarsete maksete kogusumma vastab tegelikult kantud kuludele, mida abisaaja Rumeenia abiandvale asutusele deklareerib.

2. Rumeenia ametiasutused teavitavad Rumeenia Konkurentsinõukogu, kellele on usaldatud järelevalve kõnealuse abimeetme rakendamise üle, ja pädevaid komisjoni talitusi *ex post* maksete intervallide pikkuse suhtes saavutatud kokkuleppe tingimustest.

3. Koolitusprogrammi iga rakendamisaasta lõpul esitab abisaaja Rumeenia järelevalveasutusele ja komisjonile sõltumatult auditeeritud üksikasjalikud aruanded programmi rakendamise ja aruandeperioodil kantud kulude kohta. Rakendamisaruanded sisaldavad üksikasjalikku teavet kantud kulude ja pakutud koolituse kohta. Aruannetes liigitatakse iga koolitusteploki abikõlblikud kulud üldise grupierandi määruse artikli 39 lõike 4 kohaselt. Iga-aastastes rakendamisaruannetes loetletakse ka aruandeperioodil iga koolitusteploki raames korraldatud

([51]) Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1).

([52]) Vt punkt 21.

koolituskursused, kursustel osalenud töötajate arv töötajate kategooriate kaupa, pakutud koolituspäevade või -tundide koguarv kursuste ja koolitusteplokkide kaupa ning äriühingu töötajate koguarv (personali suurus) programmi iga rakendamisaasta lõpul. Sõltumatu audiitor valitakse abisaaja ja Rumeenia järelevalveasutuse vastastikusel kokkuleppel.

4. Programmi järjestikuste rakendamisaastate osamaksed tehakse pärast seda, kui Rumeenia järelevalveasutus ja komisjon kiidavad heaks iga-aastase rakendamisaruande, mida nad peavad tegema kuue nädala jooksul pärast täieliku aruande saamise kuupäeva. Kui kehtestatud tähtaja jooksul ei reageerita, tõlgendatakse seda rakendamisaruande vaikimisi heakskiitmisena.

5. Abisaaja annab igale koolitusprogrammis osalevale töötajale osalemistunnistuse kas programmi lõpus või igal aastal (vastavalt sellele, kuidas on mugavam), loetledes kursused, milles osaleti, ning iga kursuse raames läbitud koolituspäevade või -tundide arvu. Selline osalemistunnistus tuleks igal juhul väljastada töötaja nõudel, kui ta on esitanud ametliku avalduse töölt lahkumiseks. Osalemistunnistused tugevdavad seega koolitusel omandatud oskuste ülekantavust.

6. Rumeenia ametiasutused võtavad lõigetes 1–5 sätestatud tingimused üle õigusakti, millega reguleeritakse koolitusprogrammi rakendamist. Lisaks eelnimetatud tingimustele sätestatakse õigusaktis eritingimused, mis tagavad, et need eelmiste regulaarsete osamaksetena välja makstud abisummad, mis ületavad tegelikult kantud kulusid ja/või abi osatähtsust, mille põhjal abi kavandatava üld- või erikoolituse jaoks heaks kiideti, makstakse tagasi. Õigusaktis sätestatakse ka abisaaja kohustus jätta esitatud abikõlblike kulude hulgast välja kulud, mis saadakse lõpuks tagasi tänu kasule, mida saadakse oskustest, mis töötajad koolitusel omandavad, 2009. aasta koolitusabi teatise punkti 16 viimase lõigu tähenduses. Õigusaktist teatakse komisjonile nii kiiresti kui võimalik. Abi ei tohi rakendada enne kõnealuse õigusakti vastuvõtmist.

7. Komisjon kutsub Ford Craiova tehase töötajate esindajaid üles esitama koolitusprogrammi iga rakendamisaasta lõpus kirjalikke märkusi korraldatud koolituskursuste sisu ja neil osalemise (koolituskursustel osalenud töötajate arvu ja seal viibitud aja) kohta.

Artikkel 3

Rumeenia teavitab komisjoni otsuse täitmiseks võetud meetmetest kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud Rumeeniale.

Brüssel, 2. detsember 2009

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Neelie KROES